

Zestawienie uwag zgłoszonych w procesie konsultacji do projektu wstępnego wymagań zrównoważonej gospodarki leśnej PEFC i odpowiedzi udzielone ich autorom przez grupę roboczą

Uwagi ogólne:

- dane pozyskiwane dla potrzeb audytu powinny być łatwo dostępne. Obecny system nie pozwala na przekazanie danych z „Aktualizacji stanu lasu i powierzchni leśnej” z poziomu DGLP do RDLP. Szereg zawartych w *Aktualizacji...* danych może służyć ocenie prowadzonej gospodarki leśnej bez potrzeby uciążliwego zbierania danych z nadleśnictw. (RDLP w Zielonej Górze)

- Dla wzmocnienia zasobów biologicznych i żywotności lasów, ich zdrowia, produktywności runa i zwierząt, wzmocnienia funkcji ochronnych, biologicznych, wodnych, glebowych, stworzenia dobrych warunków społecznych i ekonomicznych oraz zgodności z prawem należy:

1) Nie budować infrastruktury jezdno-pieszej, oraz turystycznej w lasach. Uzasadnienie: Generuje ona ruch samochodowy, w tym osób uprawiających kryminalną działalność gospodarczą w lasach. Lasy zmieniają się w klepiska i śmietniska. Proponujemy usunąć taką infrastrukturę z lasów.

2) Nie wykonywać czyszczeń i trzebieży, ani wczesnych, ani późnych . Uzasadnienie: Warstwa podszytu i runa jest niezbędna dla zdrowia lasu i zwierzyny. Las musi być różnorodny biologicznie. Zwierzyna musi mieć schronienie.

3) Las powinien być bezpieczny dla ludzi zwierząt. ,patrz pkt.1 (Zieloni RP M. Popławska)

- czy nie skrócić jednak okresu raportowania do 3 lat, tak jak są przewidywane audyty główne. Byłoby to bardziej czytelne, jakie są zmiany od ostatniego audytu. Ale poddaję to tylko pod rozważenie, jako taką luźną uwagę (Liga Ochrony Przyrody, A. Kwiatkowski)

- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Leśnych zgadza się z zapisami wstępnego projektu standardu zrównoważonej gospodarki leśnej w systemie PEFC .

Z punktu widzenia SPL ciekawe jest kryterium 6 mówiące o relacjach społecznościowych pomiędzy jednostkami certyfikowanymi a innymi wykonawcami usług (Stowarzyszenie Przedsiębiorców Leśnych, S. Solski)

- dotychczasowe kryteria z przynależnymi do nich zasadami kierunkowymi, wskaźnikami wymiernymi i wskaźnikami opisowymi pozwalały na pełną ocenę certyfikowanej jednostki.

- w założeniach system PEFC miał być systemem certyfikacji opartej na naszym prawie krajowym, w tym leśnym, w postaci zasad i instrukcji obowiązujących Lasy Państwowe, w którym jest już uwzględnione prawo UE i wszelkie konwencje międzynarodowe. Proponowane zmiany i wprowadzanie nowych wskaźników projektu Standardów PEFC są bardzo zbieżne z zasadami i kryteriami FSC.
- Reasumując, dotychczasowe kryteria i wskaźniki wymierne i opisowe powinny być tylko bardziej sprecyzowane, utrzymując ich zgodność z prawem krajowym i uwarunkowaniami gospodarki leśnej w Polsce, z wykorzystaniem niektórych wskaźników zawartych w projekcie (RDLP Olsztyn)
- reprezentując środowisko prywatnych właścicieli lasów, pragnę zwrócić uwagę na potrzebę wprowadzenia do standardów zapisu dotyczącego współpracy jednostek certyfikowanych z innymi funkcjonującymi jednostkami oraz pozostałymi właścicielami lasów (prywatnymi, komunalnymi, kościelnymi) (Polski Związek Zrzeszeń Leśnych, Władysław Pędziwiatr)
- Informacja o prawach autorskich nie całkiem zgodna z polskim prawem autorskim (Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników)
- używany w dokumencie termin „zdrowie i żywotność/stabilność lasu” należy zastąpić terminem „kondycja zdrowotna i stabilność drzewostanów” lub „stan zdrowotny drzewostanów” (DGLP) +
- wszystkie zdania zaczynające się od "Zmiany powierzchni/udziału... należy zamienić na "Wykaz zmian ..." (DGLP)

Lp.	Numer (kryterium/zasady/wskaźnika)	Zapis obecny (kryterium/zasady/wskaźnika)			
		Zapis proponowany	Uzasadnienie i uwagi	Autor	Decyzja grupy: (+) poprawka przyjęta (-) poprawka odrzucona (+/-) poprawka przyjęta częściowo (o) poprawka bezprzedmiotowa
		Argumentacja grupy roboczej za odrzuceniem uwagi (poprawki)			
	Podstawowe dokumenty normatywne	8. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 Kodeks Pracy (Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141).			
1			Powołanie na dokumenty – czy naprawdę działamy na podstawie kodeksu pracy z lat 70-tych? Uprzejmie proszę o sprawdzenie	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
		Tak, Kodeks pracy został przyjęty w 1974 r.			
2		Uzupełnić o <i>acquis comminautaire</i> Unii Europejskiej (sugeruję jako jeden punkt - zbiorczo, gdyż inaczej trzeba by wymienić bardzo dużo)	Prawo Unii jest prawem bezpośrednio obowiązującym w Polsce. Bezpośredni skutek mają rozporządzenia, natomiast dyrektywy, mimo że w zasadzie są stosowane przez ich transpozycję do prawa krajowego, w pewnych aspektach mają skutek bezpośredni i np. nadają bezpośrednio stosowalne uprawnienia obywatelom. Ponadto, dyrektywy i wyroki Trybunału Sprawiedliwości UE tworzą ramy interpretacyjne, także dla przepisów prawa polskiego. Na państwie polskim i na podmiotach działających w jego imieniu (dotyczy np. Lasów Państwowych) ciąży tzw. obowiązek prowspólnotowej interpretacji i działania w ramach swoich kompetencji na rzecz osiągnięcia celu dyrektyw.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Acquis comminautaire Unii Europejskiej jest pojęcie bardzo szerokim, zaś w tym katalogu są wymienione tylko akty podstawowe dla standardów. W zasadzie 4.7.1. jest zapis: gospodarka leśna musi być zgodna z przepisami prawa – a więc również acquis comminautaire UE</i>			

3		Uzupełnić o Prawo wodne	Wynikają z niego obowiązki w zakresie celów (wodno) środowiskowych na obszarach chronionych, mające wpływ na gospodarowanie wodą w leśnych urządzeniach melioracyjnych i w glebie, obowiązki co do małej retencji, obowiązki co do "stref brzegowych" cieków i jezior a często te strefy są lasem...	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
	Definicje	Las Lasem jest grunt o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub przejściowo jej pozbawiony w okresie do pięciu lat (z wyłączeniem gruntów związanych z gospodarką leśną).			
4		- konieczne jest zdefiniowanie pojęć „grunt leśny” i „las”		RDLP w Zielonej Górze	-
		<i>Pojęcie „las” jest zdefiniowane. Pojęcie „grunt leśny” występuje w projekcie tylko raz i jest zdefiniowane w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych.</i>			
5		Skreślić "do pięciu lat" i zapisać w brzmieniu dokładnie zgodnym z art 3 ustawy o lasach.	Nie wykonanie obowiązku odnowienia i np. pozostawienie gruntu do naturalnej sukcesji, której zainicjowanie może trwać dłużej niż 5 lat, nie powinno jeszcze wyłączać gruntu z pojęcia "lasu".	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Grupa robocza wykreśliła zapis: „w okresie do pięciu lat”. Przytoczenie definicji ustawowej oznaczałoby de facto jej przyjęcie. Mógłby powstać problem, gdyby ustawa została znowelizowana w tej części.</i>			
		Plantacyjna uprawa drzew Plantacyjną uprawę drzew tworzy się poprzez ich zasadzenie lub wysianie, głównie w celu produkcji drewna, w krótkim cyklu produkcyjnym.			
7		Zdefiniować, co to jest "krótki" cykl produkcyjny.	Dla sosny 100 lat to mniej niż połowa możliwości biologicznych, więc sadzenie sosny i produkcja drewna w cyklu 100-letnim też może być rozumiana jako "krótki cykl produkcyjny", a to jest większość lasów Polski. Czy to są lasy, czy plantacje - pytanie wcale nie jest głupie ... A w świetle załącznika 1 ma zasadnicze znaczenie.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
		<i>Grupa podzieliła rozumowanie autora poprawki i wykreśliła termin „krótki cykl produkcyjny” zamiast niego wpisując określenie „intensywna produkcja drewna” (w Polsce wszystkie lasy są wielofunkcyjne i żaden nie służy intensywnej produkcji drewna).</i>			

		Przekształcanie lasów Bezpośrednie przekształcanie przez człowieka lasów, w tym lasów o cechach lasów pierwotnych, w inne formy użytkowania gruntów.			
8	Definicje		Odnośnie wątpliwości w punkcie 1 – przekształcanie lasów. Jest to nieco śliską sprawą, bo definicja lasów o cechach lasów pierwotnych jest dość ogólna i w przypadku północno wschodniej Polski i wielu tutejszych Puszczy, może się okazać, że czyjaś szeroka interpretacja pojęcia lasów o cechach lasów pierwotnych wstrzyma jakiegokolwiek prace gospodarcze na znacznym obszarze. Proponuję w tym zapisie wyłączyć lasy pierwotne i pozostać przy przekształcaniu lasów w inne formy użytkowania gruntu. W definicji lasów o cechach lasów pierwotnych można wtedy zawrzeć zapis, że lasy takie nie powinny być zagospodarowywane rębniami zupełnymi. Ewentualnie w jakiś sposób zawrzeć wymóg zachowania struktury drzewostanu zbliżonego do naturalnego. Zamieszczona definicja lasu pierwotnego jest bardzo szeroka i wiele fragmentów lasów na Podlasiu czy Mazurach może być za takie uznane.	Liga Ochrony Przyrody (A. Kwiatkowski)	+
9	Definicje		Przekształcenie lasów – tu występuje las pierwotny, poniżej – las o cechach lasów pierwotnych	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	o
Grupa robocza podzieliła argumentację autorów poprawek 8 i 9 usuwając określenie „w tym lasów o cechach lasów pierwotnych”, ponieważ lasy pierwotne mieszczą się w definicji lasu więc zgodnie z przyjętą definicją nie można ich przekształcać w inne formy użytkowania gruntów.					
10		Bezpośrednie przekształcanie przez człowieka lasów, w tym lasów o cechach lasów pierwotnych, w inne formy użytkowania gruntów oraz w uprawy leśne i plantacje.	Obecny zapis może być niedopracowany	Maciej Gomułka, Nadl. Piwniczna	—
		Grupa robocza uznała, że wystarczający jest zapis: „w inne formy użytkowania gruntów”			

	Definicje	Las o cechach lasu pierwotnego Las złożony z gatunków rodzimych, bez widocznych oznak działalności człowieka, gdzie procesy ekologiczne nie są w znacznym stopniu zakłócone. Uwaga: Uwzględnia obszary, na których pozyskiwane są produkty nieдрzewne, o ile skutki działalności człowieka są tam niewielkie. Niektóre drzewa mogą zostać usunięte.			
11		zastąpić „niektóre drzewa mogą zostać usunięte” na „pojedyncze drzewa...”		Stowarzyszenie Kobiety Lasu	o
12			Wątpliwość co do zapisu: „Niektóre drzewa mogą zostać usunięte.”	Jacek Przypaśniak, DGLP	o
		Poprawki 11 i 12 stały się bezprzedmiotowe, ponieważ definicja lasu pierwotnego została usunięta z projektu.			
		Drzewa modyfikowane genetycznie Uwaga 2: Następujące techniki nie są uznawane za modyfikację genetyczną prowadzącą do powstania drzew modyfikowanych genetycznie (Dyrektywa UE 2001/18/WE): (1) zapłodnienie in vitro; (2) procesy naturalne, takie jak koniugacja, transdukcja i transformacja; (3) wywołanie poliploidii.			
13		Dodać celowe bądź sztuczne wywoływanie poliploidii	Występują naturalne poliploidy	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	
		Grupa robocza nie przyjęła poprawki. Jeśli coś jest wywoływane, to tylko sztucznie. W samym słowie „wywoływanie” mieści się element sztuczności.			
		Zasoby leśne			
14		Wymaga definicji	Pojęcie kluczowe w niektórych kryteriach, a wcale nieoczywiste. Czy chodzi tu o zasoby drzewne na pniu, czy o wszystkie zasoby gospodarcze, które z lasu potencjalnie można pozyskać, czy też o cały "potencjał korzyści" z lasu, tak gospodarczych jak i nie gospodarczych, a nawet niewycenionych.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+

	4.1.1.	Planowanie gospodarki leśnej powinno mieć na celu zachowanie lub zwiększenie zasobów leśnych (i innych gruntów zalesionych) oraz wzmacniać ich jakość pod względem dominujących funkcji lasu (w tym w szczególności glebo- i wodochronnej). To wymaganie należy zrealizować poprzez pełne wykorzystanie usług i narzędzi wspierających planowanie użytkowania gruntów oraz ochronę przyrody.			
15			W świetle podanej definicji lasu pojęcie "inne grunty zalesione" nie jest zrozumiałe, bo co jest gruntem zalesionym a nie lasem? Tu zwracam uwagę, że uprawa leśna na gruncie rolnym, z chwilą posadzenia roślinności drzewiastej na powierzchni >0,10 ha, staje się "lasem" w sensie tych kryteriów (i ustawy), nawet jeśli w ewidencji gruntów pozostaje gruntem rolnym! Po co to pojęcie w 4.1.1.?	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
16		Wskaźnikiem powinna być także zmiana zasobności, a nie tylko powierzchni. A także relacja rzeczywistej zasobności do potencjalnej zasobności możliwej w danych warunkach siedliskowych	Jeżeli kryterium jest „właściwe wzmacnianie” to należy badać, czy dąży się do zasobów w pełni wykorzystujących potencjał	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	—
		Nie ma naukowych metod określania takiej zasobności			
	4.1.1. B	B. Zmiany powierzchni leśnej (bez gruntów związanych z gospodarką leśną) wg klas wieku w okresie ostatnich 5 lat [ha].			
17		Usunąć	Jaką informację niesie zmiana powierzchni wg klas wieku – oprócz prowadzenia takowej ewidencji; jak należy interpretować zachodzące zmiany?	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	—
		Grupa robocza nie podzieliła stanowiska autorek poprawki.			
	4.1.2.	Gospodarka leśna powinna obejmować cykl inwentaryzacji zasobów i planowania, wdrożenia, monitorowania i ewaluacji działań związanych z gospodarką leśną oraz uwzględniać właściwą ocenę ich oddziaływania społecznego, środowiskowego i ekonomicznego. Ten mechanizm powinien stanowić bazę dla ciągłego udoskonalania procesu zarządzania, co pozwala na ograniczenie lub unikanie negatywnych skutków prowadzonych działań. Należy prowadzić inwentaryzację zasobów leśnych i nanosić jej wyniki na mapy, zgodnie z lokalnymi lub krajowymi uwarunkowaniami i według tematyki opisanej w niniejszym dokumencie.			

18		Planowanie zadania z zakresu gospodarki leśnej powinno opierać się na inwentaryzacji zasobów, wdrożeniu, monitorowaniu i ich ewaluacji oraz uwzględniać właściwą ocenę ich oddziaływania społecznego, środowiskowego i ekonomicznego w celu doskonalenia procesu zarządzania zasobami leśnymi.	Planowanie zadań z zakresu gospodarki leśnej ma opierać się na w/w elementach	DGLP	+/-
		<i>Grupa robocza nie przyjęła poprawki w dosłownym brzmieniu, ale przeredagowała zapis w jej duchu.</i>			
	4.1.2. A.	Zmiany udziału powierzchni lasów z aktualnym planem urządzenia lasu (lub jego odpowiednikiem) w okresie ostatnich 5 lat (%)			
19		Zmiany udziału powierzchni leśnej z aktualnym planem urządzenia lasu (lub jego odpowiednikiem) w okresie ostatnich 5 lat (%)	Plan obejmuje również tzw. grunty związane z gospodarką leśną	M. Kalinowski, Biuro PEFC Polska	—
		<i>Grupa robocza nie podzieliła argumentacji autora poprawki i uznała dotychczasowy zapis za właściwy.</i>			
20			Należy zostawić powierzchnię lasów, tak to jest wyszczególnione w elaboracie. Jakbyśmy chcieli być precyzyjni, to by trzeba pisać leśna zalesiona i nie zalesiona a tak wiadomo, że chodzi o powierzchnie lasów.	M. Gomułka, Nadl. Piwniczna	+
21		Wskaźnikiem powinno być nie tylko zmiana, ale i stan pokrycia aktualnymi planami.	Wynik inny niż 100% będzie zawsze poważnym naruszeniem, raczej dyskwalifikującym z procesu certyfikacji, ponieważ będzie to m.in. zasadnicza niezgodność z prawem polskim.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
	4.1.3.	Należy opracowywać i okresowo aktualizować plany urządzenia lasu (lub ich odpowiedniki). Plany powinny być oparte na przepisach prawnych i istniejących planach zagospodarowania gruntów oraz obejmować zasoby leśne danego obszaru.			

22		„Należy opracowywać i okresowo zgodnie z wymogami prawa krajowego aktualizować plany urządzenia lasu (lub ich odpowiedniki)...”		Jacek Przypaśniak, DGLP	+
23		Należy opracowywać i aktualizować plany urządzenia lasu (lub ich odpowiedniki).		DGLP	+
	4.1.4.	Plany urządzenia lasu (lub ich odpowiedniki) powinny zawierać przynajmniej: opis obecnego stanu jednostki zarządzania lasami, cele długo- i średnio-okresowe, dopuszczalną ilość pozyskania drewna w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika).			
24			Doprecyzować „opis obecnego stanu lasu”	Jacek Przypaśniak, DGLP	+
25		Plany urządzenia lasu (lub ich odpowiedniki) powinny zawierać przynajmniej: opis stanu lasu na dzień sporządzenia planu ul. jednostki zarządzania lasami, cele długo- i średnio-okresowe, dopuszczalną ilość pozyskania drewna w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika).		Jacek Przypaśniak, DGLP	+
26		Plany urządzenia lasu (lub ich odpowiedniki) powinny zawierać przynajmniej: opis stanu lasu na dzień sporządzenia planu ul. cele długo- i średnio-okresowe, dopuszczalną ilość pozyskania drewna w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika)		DGLP	+

	4.1.5.	Plan urządzenia lasu lub jego podsumowanie bądź ich odpowiedniki są publicznie udostępniane, odpowiednio do zakresu i skali prowadzonej gospodarki leśnej. Dokumenty te mogą pomijać informacje niejawne zgodnie z krajowymi przepisami.			
27			Dodać pytanie o sposób udostępniania – czy nie jest zbyt sformalizowany, zawiły, czy nie stosuje się utrudnień	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	–
		Grupa robocza uznała, że określenie „są publicznie udostępniane” jest wystarczające.			
28		Skreślić "odpowiednio do..."	Zakres i skala gospodarki leśnej ma się nijak do udostępniania/nie udostępniania jej planów. Albo gospodarka jest transparentna i plany są udostępniane, albo nie. Skala i zakres gospodarki nie powinna mieć tu znaczenia.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
29			„podsumowanie ??” chyba chodzi o opisanie ogólne czy streszczenie??	Jacek Przypaśniak, DGLP	+
30		Projekty plan urządzenia lasu lub jego podsumowanie bądź ich odpowiedniki są publicznie udostępniane, odpowiednio do zakresu i skali prowadzonej gospodarki leśnej	W trakcie tworzenia PUL jest konsultowany	DGLP	–
		Grupa robocza nie podzieliła argumentacji autora poprawki i uznała dotychczasowy zapis za właściwy.			
	4.1.8. A	Zmiany udziału pozyskania drewna ogółem w stosunku do przyrostu miąższości w okresie ostatnich 5 lat (%).			

31		Zmiany pozyskania grubizny /.../	Brak wspólnego mianownika pomiędzy „drewnem ogółem” a „przyrostem miąższości”: przyrost miąższości jest odnoszony do grubizny, a nie do drewna ogółem. Inwentaryzowanie zasobów drzewnych także odnosi się do grubizny. Przy certyfikowaniu gospodarki leśnej wskazane jest posługiwanie się nomenklaturą branżową, wynikającą z obowiązujących zasad, instrukcji, norm itp. W przeciwnym razie wskazane jest opracowanie słownika pojęć na potrzeby PEFC	RDLP w Zielonej Górze	+
32			Okres 5 lat można przemyśleć. - To będą zawsze kwestie dyskusyjne.	Urząd Dozoru Technicznego (Jarosław Bator)	+
33		Zmiany udziału pozyskania drewna ogółem w stosunku do przyrostu miąższości w okresie ostatnich 10 lat (%).	Rewizja pomiaru zasobów drzewnych odbywa się co 10 lat w ramach prac ul. – to spełnienie p.4.1.6. Innych wiarygodnych danych dla nadleśnictwa (i automatycznie rdLP) NIE MA. Zatem w tym okresie możliwe jest monitorowanie zmian użytkowania przyrostu. Z kolei dane WISL nie wpływają na realizację p.4.1.6. oraz 4.1.7.	Jacek Przypaśniak, DGLP	+
34		Zmiany wielkości pozyskania drewna (grubizny) w stosunku do przyrostu miąższości w okresie ostatnich 5 lat (%)		DGLP	+
	4.1.8. C	C. Zmiany powierzchni leśnej (bez gruntów związanych z gospodarką leśną) nieodnowionej w ciągu pięciu lat w okresie ostatnich 5 lat (ha) (jednostka certyfikująca przedstawia uzasadnienie jeśli powierzchnia się zmniejszyła).			
35			Trochę jest tak zagmatwane. Rozumiem to jako wykrycie powierzchni, która nie została odnowiona w okresie 5 lat. Czyli niezgodnie z ustawą. - właściwy tok rozumowania. I dlaczego jednostka certyfikująca ma przedstawić uzasadnienie? Tu wg mnie jest również błąd. Chodziło chyba faktycznie o jednostkę certyfikowaną.	Urząd Dozoru Technicznego (Jarosław Bator)	+

36			Wskaźnik mało czytelny – suma powierzchni nieodnowionych w ciągu 5 lat powinna spadać, wyjaśnienia wymaga wzrost a nie spadek	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
37			Jest to złamanie obowiązku ustawowego. Wyjaśnień wymaga sam fakt, a już na pewno tendencja wzrostowa takiego zjawiska a nie jej zmniejszenie.	RDLP w Zielonej Górze	+
38		Wykaz powierzchni leśnych (bez gruntów związanych z gospodarką leśną) nieodnowionych w ciągu pięciu lat w okresie ostatnich 5 lat (ha)		DGLP	+
	4.1.9.	Przekształcanie lasów w inne rodzaje gruntów, w tym przekształcanie lasów o cechach lasów pierwotnych w inne formy użytkowania gruntów, nie powinno mieć miejsca, o ile nie wystąpią uzasadnione okoliczności, w których przekształcenie: a. jest zgodne z krajową lub regionalną polityką i przepisami prawa polskiego dotyczącymi wykorzystania gruntów i gospodarki leśnej i jest wynikiem krajowego lub regionalnego planu wykorzystania gruntów opracowanego przez rząd lub inne władze, uwzględniającego konsultacje z osobami i organizacjami zaangażowanymi materialnie lub bezpośrednio; b. nie ma znaczącego negatywnego wpływu na ekosystemy leśne o szczególnych wymaganiach (w tym wrażliwe, rzadkie lub zagrożone), obszary istotne z kulturowego i społecznego punktu widzenia, ważne siedliska zagrożonych gatunków lub inne obszary chronione; c. jest źródłem długotrwałych korzyści ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.			
39			Co się kryje pod pojęcie formy użytkowania?? Czy chodzi o „inne użytki gruntowe”	Jacek Przypaśniak, DGLP	+
40		Przekształcanie lasów w inne kategorie gruntów, w tym przekształcanie lasów o cechach lasów pierwotnych w inne, nie powinno mieć miejsca, o ile nie wystąpią uzasadnione okoliczności, w których przekształcenie:		Jacek Przypaśniak, DGLP	+/-

41		a. jest zgodne z krajową lub regionalną polityką i przepisami prawa polskiego dotyczącymi wykorzystania gruntów i gospodarki leśnej i jest wynikiem krajowego lub regionalnego planu wykorzystania gruntów opracowanego przez rząd lub inne władze, uwzględniającego konsultacje z osobami i organizacjami zaangażowanymi materialnie lub bezpośrednio;	A co w przypadku gdy zmiany gruntów nie wynikają z przyjętego programu – są decyzją indywidualną uprawnionych władz?	Jacek Przypaśniak, DGLP	–
		<i>Grupa robocza nie podzieliła stanowiska wnioskodawcy.</i>			
42			Prawo unijne i polskie dopuszcza możliwość przeznaczenie lasu na cele nieleśne w określonych sytuacjach, nawet gdy JEST znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko	Jacek Przypaśniak, DGLP	+
43		Przekształcanie lasów w inne kategorie gruntów, w tym przekształcanie lasów o cechach lasów pierwotnych w inne formy użytkowania, nie powinno mieć miejsca, o ile nie wystąpią uzasadnione okoliczności, w których przekształcenie:		DGLP	+/-
44	4.1.9 a	a. jest zgodne z krajową lub regionalną polityką i przepisami prawa polskiego dotyczącymi wykorzystania gruntów i gospodarki leśnej		DGLP	+
	4.1.9. A	A. Zmiany powierzchni gruntów leśnych przekształconej w inne formy użytkowania gruntów w okresie ostatnich 5 lat (ha). Czy zachowano przewidziane prawem procedury zmian na inne formy użytkowania gruntu?			

45		Zmiany powierzchni gruntów leśnych przekształconej w inne kategorie gruntów w okresie ostatnich 5 lat (ha). Czy zachowano przewidziane prawem procedury zmian na inne formy użytkowania gruntu?		Jacek Przypaśniak, DGLP	+
46		Zmiany powierzchni gruntów leśnych przekształconej w inne gruntów kategorie gruntów w okresie ostatnich 5 lat (ha). Czy zachowano przewidziane prawem procedury zmian na inne formy użytkowania gruntu?		DGLP	+
	4.1.10.	Zalesianie nieużytków i gruntów rolnych należy wziąć pod uwagę, o ile może to zwiększyć wartość ekonomiczną, ekologiczną, społeczną i/lub kulturową danego obszaru.			
47		Nie wysuwać wartości ekonomicznej na pierwsze miejsce wyliczenia.		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
48			Wg kryterium zalesienia powinny zwiększać wartość ekologiczną, więc wyeliminować stąd zalesienia, które tą wartość zmniejszałyby.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<i>To nie prowadzący gospodarkę leśną kwalifikuje grunt do zalesienia. To nie zależy do zarządcy/właściciela lasu.</i>			

49		<p>Badać także: (C) Czy przeanalizowano skutki środowiskowe zalesień, w tym ew. ich negatywne skutki dla krajobrazu, ekosystemów nieleśnych i związanych z nimi cennych gatunków? Czy zachowano przepisy dot. ocen oddziaływania na środowisko i na obszary Natura 2000? (D) Czy wybór sposobu prowadzenia zalesień (w tym m. in. wykorzystanie naturalnej sukcesji) brał pod uwagę optymalizację funkcji ekologicznych, społecznych, kulturowych i ekonomicznych?</p>		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Jak sprawdzić sposób wykonania zalesień? Audytor przyjdzie na powierzchnię – jest uprawa, i jak może sprawdzić sposób wykonania zalesienia? Sukcesja jest w następnym punkcie o wykorzystaniu procesów naturalnych.</i>			
	4.1.10.A	Zmiany powierzchni zalesień w okresie ostatnich 5 lat			
50		Pominać wskaźnik	Wskaźnik nic nie wnosi, bo ma prawo przyjmować różny kierunek zmian	RDLP w Zielonej Górze	-
	4.2.1.A.	Czy przy sporządzaniu planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika) kierowano się zapisami art. 7 ustawy o lasach? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia odpowiednie zapisy)			
51		Rozbić na odrębne wskaźniki wg punktów ustawy. Ponadto, przepisać tu tekst ustawy, a nie odwoływać się do niej.	Wskaźnik "zastosowania art 7 ustawy" zbyt ogólnikowy. Kryteria certyfikacji nie powinny być zależne od ustawy i np. zmiana ustawy nie powinna skutkować dezaktualizacją kryteriów certyfikacji.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Art. 7 ustawy jest zbyt długi, aby go przywoływać. Przyjęto następujący zapis: A. Czy przy sporządzaniu planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika) kierowano się zapisami ustawy o lasach? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia odpowiednie zapisy).</i>			

	4.2.1. B.	B. Czy w certyfikowanej jednostce skład gatunkowy odnowień jest dostosowany (zgodny lub częściowo zgodny) do warunków siedliskowych? Czy jednostka certyfikowana przestrzega zasady dostosowania składów gatunkowych upraw do możliwości siedlisk/mikrosiedlisk? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody). [4.4.1.B Czy jednostka certyfikowana przestrzega zasady dostosowania składów gatunkowych upraw do możliwości siedlisk/mikrosiedlisk? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody)			
53	Czy w certyfikowanej jednostce skład gatunkowy odnowień jest dostosowany (zgodny lub częściowo zgodny) do warunków siedliskowych? Czy jednostka certyfikowana przestrzega zasady dostosowania składów gatunkowych upraw do możliwości siedlisk/mikrosiedlisk? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).	Wskaźniki 4.2.1. B i 4.4.1.B były częściowo tożsame, stąd propozycja połączenia	M. Kalinowski Biuro PEFC Polska	+/-	
Grupa robocza przyjęła następujący zapis wskaźników 4.2.1. B i 4.4.1. B „Czy jednostka certyfikowana przestrzega zasady dostosowania składów gatunkowych upraw do możliwości siedlisk/mikrosiedlisk? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).”					

54		<p>Starać się wyeliminować pojęcie "dostosowania do warunków siedliskowych" i zastąpić jakimś znaczącym pojęciem opisującym o co tu chodzi, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "dostosowany (zgodny lub częściowo zgodny) do składu potencjalnej roślinności jaka występowałaby na danym siedlisku w warunkach naturalnych", - "optymalizujący - wg celów ekonomicznych / ekologicznych / ekologicznych i ekonomicznych - wykorzystanie możliwości siedliska", - "dostosowany do wyobrażenia leśników, opartego na ich doświadczeniu, co powinno rosnąć w danym miejscu" 	Pojęcie "dostosowania do warunków siedliskowych" mimo powszechności stosowania w leśnictwie nie ma logicznego sensu (jakby było nie dostosowane, to by nie rośło).	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<p><i>Pojęcie „dostosowania do warunków siedliskowych” jest mocno ugruntowane w leśnictwie i występuje w różnych oficjalnych dokumentach. Grupa zmieniła zapis na „dostosowania składów gatunkowych upraw do możliwości siedlisk/mikrosiedlisk”.</i></p>			
	4.2.2.A-F	<p>A. Czy jednostka certyfikowana prowadzi okresowe kontrole w/w zagrożeń? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody). B. Zmiany powierzchni drzewostanów uszkodzonych przez zwierzynę w okresie ostatnich 5 lat (ha). C. Zmiany powierzchni drzewostanów uszkodzonych przez owady w okresie ostatnich 5 lat (ha). D. Zmiany powierzchni drzewostanów uszkodzonych przez grzyby w okresie ostatnich 5 lat (ha). E. Zmiany powierzchni drzewostanów uszkodzonych przez pożary w okresie ostatnich 5 lat (ha). F. Zmiany powierzchni drzewostanów uszkodzonych przez wiatr i inne czynniki abiotyczne w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p>			
55		Zestawienie/Wykaz (zamiast „zmiany”)	W całym projekcie w większości przypadków słowo „zmiany” jest mało trafione (zwłaszcza w dalszych przypadkach, gdzie kierunek zmian ma prawo przyjmować różne wartości)	RDLP w Zielonej Górze	-
		<p><i>Słowo „wykaz” sugeruje, że trzeba by było przedstawić wykaz wszystkich powierzchni, co byłoby bardzo czasochłonne i trudne do zinterpretowania.</i></p>			

56			Wskaźnik 4.2.2. E wymaga sprecyzowania/wyjaśnienia. Czy dotyczy powierzchni lasów objętych pożarem, jako średnia z ostatnich pięciu lat całkowicie spalonego lasu wymagającego odnowienia, czy w ogóle powierzchni objętej pożarem?	RDLP Olsztyn	+
	4.2.3 4.2.3 A	<p>Utrzymywanie zdrowia i żywotności ekosystemów leśnych powinno uwzględniać wpływ czynników biotycznych i abiotycznych, gradacji owadów i innych naturalnie występujących zakłóceń, o ile nie zaburzają trwałości zasobów leśnych.</p> <p>A. Czy są ustalone, o ile to możliwe, wartości progowe, powyżej których jednostka certyfikowana podejmuje działania stabilizujące trwałość lasu?</p>			
57		Wpływ czynników biotycznych i abiotycznych	Gradacje owadów należą do czynników biotycznych, „inne” także podlegają temu głównemu podziałowi; należy albo poprzestać na podziale ogólnym (biotyczne i abiotyczne), albo wymienić te czynniki, poprzedzając wyrażeniem „w szczególności”	RDLP w Zielonej Górze	+/-
		<p><i>Komisja przyjęła zapis: „powinno uwzględniać wpływ czynników biotycznych i abiotycznych, a w szczególności gradacji owadów i innych naturalnie występujących zakłóceń”</i></p>			
58		<p>Utrzymywanie właściwego stanu ekosystemów leśnych powinno uwzględniać wpływ czynników biotycznych i abiotycznych, w szczególności gradacji owadów i innych naturalnie występujących zakłóceń.</p> <p>A. Czy w sytuacji zdarzeń o charakterze klęskowym są ustalone, o ile to możliwe, procedury mające na celu stabilizowanie trwałości lasu?</p> <p>TAK/NIE (sprawdzenie dokumentów)</p>	Nieprecyzyjne zapisy	RDLP w Zielonej Górze	-
		<p><i>Grupa robocza nie podzieliła stanowiska autorów komentarza.</i></p>			

59	"powinno uwzględniać akceptację naturalnego poziomu zakłóceń powodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne, w tym naturalną obecność owadów folio-, ksylo- i kambiofagicznych, a także rozumieć te procesy jako niezbędne dla zachowania różnorodności biologicznej ekosystemu leśnego - o ile nie zaburzają trwałości zasobów leśnych".		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
	<p><i>To jest kontrargument wobec lotniczego zwalczania szkodników. W momencie nieakceptacji jakiegoś zabiegu agrolotniczego będzie można używać tego zapisu jako argumentu.</i></p> <p><i>Decyzja o opryskach, jest kilka razy weryfikowane, zanim nastąpi zgoda, opryski nie są przeprowadzane uznaniowo. Są ustalone wartości progowe i przestrzegane procedury.</i></p>			
60	"poniżej których nie podejmuje..." (4.2.3.A.)		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
	<p><i>Sens zapisów: "poniżej których nie podejmuje działań..." i „powyżej których podejmuje działania” jest taki sam, więc nie ma potrzeby zmieniać zapisu.</i></p>			
61	Utrzymywanie stanu zdrowotnego ekosystemów leśnych powinno uwzględniać wpływ czynników biotycznych i abiotycznych o ile nie zaburzają trwałości zasobów leśnych.	gradacji owadów i innych naturalnie występujących zakłóceń to czynniki abiotyczne	DGLP	-
62	Czy podejmowane są działania dla zachowania trwałości lasu?		DGLP	-
	<p><i>Poprawka nie odnosi się do punktu 4.2.3. Poprawka ma charakter bardzo ogólny. Bardziej pasuje do punktu 4.2.4. Z kolei pkt 4.2.4 dotyczy planowania, a nie podejmowanych działań.</i></p>			

	4.2.4. 4.2.4.A	4.2.4. Plany gospodarki leśnej powinny określać sposoby i techniki ograniczania ryzyka degradacji i szkód w ekosystemach leśnych. Podczas planowania gospodarki leśnej należy uwzględnić odpowiednie narzędzia stworzone w tym konkretnym celu. A. Czy w planach ochrony i hodowli lasu jednostki certyfikowanej (lub ich odpowiednikach) są zapisane sposoby i techniki ograniczania szkód w ekosystemach leśnych? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia odpowiednie zapisy).			
63		Zastąpić "ograniczenie ryzyka" przez "zarządzanie ryzykiem".	W szczególności: nie powinno mieć miejsca ograniczanie ryzyka, którego koszty są wyższe od oczekiwanych ryzykowanych strat!	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Pojęcie „zarządzania ryzykiem” jest znacznie szersze niż pojęcie „ograniczania ryzyka”. W poprawce jest sugestia dynamicznych zmian w ekosystemach, a mamy do czynienia raczej z powolnymi zmianami. Zarządzać można czymś, na co się ma duży wpływ, a procesami naturalnymi nie można zarządzać.</i>			
64		A. Czy Plany Urządzenia Lasu zostały poddane ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli tak to czy zawierają wytyczne w zakresie minimalizowania szkód w ekosystemie leśnym. TAK/NIE.	We wskaźniku A odniesienie się wyłącznie do planów ochrony i hodowli lasu ogranicza możliwość obiektywnego sprawdzenia kryterium 4.2.4	RDLP w Zielonej Górze	-
		<i>Są kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu, ochrony p-poż., łowiectwa. Specjalne plany ochrony, hodowli, są w rocznym planie gospodarczym. Zapis dotyczy przede wszystkim rocznego planu, więc poprawka jest nie na temat.</i>			
65		A dodać "i czy przeanalizowano ich efektywność ekonomiczną w zarządzaniu ryzykiem oraz skutki ekologiczne".		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Po pierwsze, zapis „zarządzanie ryzykiem” został odrzucony. Po drugie, nie przeprowadza się corocznej analizy tego typu.</i>			
	4.2.4. B-E	B. Zmiany powierzchni drzewostanów objętych ochroną przed zwierzyną w okresie ostatnich 5 lat (ha). C. Zmiany powierzchni drzewostanów objętych zwalczaniem szkodliwych owadów w okresie ostatnich 5 lat (ha). D. Zmiany powierzchni drzewostanów objętych zwalczaniem grzybów patogenicznych w okresie ostatnich 5 lat (ha). E. Zmiany powierzchni drzewostanów objętych ochroną przeciwpożarową w okresie ostatnich 5 lat (ha).			

66			Wskaźniki B-E są trudno interpretowalne. Czy wzrost powierzchni zwalczania interpretować jako korzystny (lepszy nadzór) czy niekorzystny (zachwianie równowagi ekologicznej)? E – praktycznie 100% powierzchni leśnej podlega ochronie p-poż, wskaźnikiem świadczącym o jej skuteczności jest średnia wielkość pojedynczego pożaru w danym roku	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+/-
Wskaźniki mają charakter informacyjny i powinny pozostać.					
67		Nie tylko zmiany powierzchni powinny być badane, ale także (a może przede wszystkim) zmiany sposobów tej ochrony, w szczególności adekwatność sposobu i powierzchni ochrony do zagrożeń (także zmieniających się).	Kryteria B-E są zbyt uproszczone.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
Uwaga ma charakter ogólny i nie ma propozycji konkretnego zapisu. Jest zbyt ogólna.					
68			Należy doprecyzować zapis wskaźnika 4.2.4. E, ponieważ w Polsce wszystkie lasy są objęte ochroną przed pożarami.	RDLP Olsztyn	+
	4.2.4.E	Zmiany powierzchni drzewostanów objętych ochroną przeciwpożarową...			

69		Pominać wskaźnik	Ochroną przeciwpożarową objęte jest zawsze 100% drzewostanów (chyba, że chodzi o powierzchnię pożarów – wtedy konieczność przeredagowania wskaźnika) Punkt jest mocno rozbudowany, a jego wymowa inklinuje w kierunku bezpieczeństwa środowiskowego. Generalnie aspekt zgodności nasadzeń względem warunków przyrodniczych (=siedliskowych) już ujęty jest wcześniej we wskaźniku 4.2.1.B.	RDLP w Zielonej Górze	+
		<i>Jak wyżej.</i>			
	4.2.5.	Gospodarka leśna powinna opierać się na maksymalnym wykorzystaniu naturalnych procesów lasotwórczych oraz korzystać z profilaktycznych metod biologicznych, o ile są one możliwe do stosowania z ekonomicznego punktu widzenia. Należy dążyć do osiągnięcia i utrzymania odpowiedniej różnorodności genetycznej, gatunkowej i strukturalnej, aby zwiększać stabilność, żywotność i odporność lasów na niekorzystne czynniki środowiskowe oraz wzmacniać naturalne mechanizmy regulacyjne.			
70			Nie wykonywać czyszczeń i trzebieży, ani wczesnych, ani późnych. Uzasadnienie: warstwa podszytu i runa jest niezbędna dla zdrowia lasu i zwierzyny. Las musi być różnorodny biologicznie. Zwierzyna musi mieć schronienie.	Zieloni RP (M. Popławska)	-
		<i>Poprawka jest bezprzedmiotowa, bo w czyszczeniach i trzebieżach nie usuwa się podszytu i runa. Opracowywany dokument dotyczy gospodarki leśnej, a nie utrzymywaniu lasu naturalnego.</i>			
71		Zastąpić "procesy lasotwórcze" przez "procesy ekologiczne" lub przez "procesy lasotwórcze i inne procesy dynamiki ekosystemów leśnych".	Np. spontaniczne odnowienie jest procesem ekologicznym, ale raczej nie lasotwórczym tylko utrzymującym trwałość istniejącego ekosystemu leśnego.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Wprawdzie w ekosystemie leśnym zachodzi wiele różnych procesów, ale zakładamy, że dominującym procesem, który nas interesuje, jest proces lasotwórczy, a pozostałe – są z nim związane, są skutkiem dodatkowym. Druga część zapisu ([...] należy dążyć do osiągnięcia i utrzymania odpowiedniej różnorodności genetycznej, gatunkowej i strukturalnej... [...]) wyczerpuje poprawkę.</i>			

72		Wydzielić profilaktyczne metody biologiczne w osobne kryterium.	Np. remizy nie mają nic wspólnego z "naturalnymi procesami lasotwórczymi"; często są "wymuszonym i sztucznym punktowym zwiększeniem liczby gatunków", czasami z udziałem np. gatunków obcych (co ma swój sens, no ale naturalnym procesem lasotwórczym nie jest).	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	-
		<i>Remizy są profilaktyczną metodą biologiczną. W zapisie są wymienione profilaktyczne metody biologiczne i są wydzielone jako oddzielny wskaźnik: „Czy jednostka certyfikowana stosuje profilaktyczne metody biologiczne?”</i>			
	4.2.6.	Należy unikać rozpalania ognia w lesie. Dopuszcza się rozpalanie ognia wyłącznie, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów danej jednostki zarządzającej lasami.			
73			W tym brzmieniu należałoby unikać także rekreacyjnych ognisk w miejscach do tego wyznaczonych i zabezpieczonych (nie są niezbędne dla osiągnięcia celów...).	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	-
		<i>Cel udostępnienia lasu w celach rekreacyjnych mieści się w celach danej jednostki zarządzającej lasami.</i>			
	4.2.7.C	Czy jednostka certyfikowana posiada dokumenty potwierdzające wywóz nieczystości z lasów?			
74		/.../ wywóz odpadów (jak w treści 4.2.7.)	Warto ujednolicić słownictwo, ponieważ definicje „nieczystości” i „odpadów” według różnych źródeł nie są tożsame	RDLP w Zielonej Górze	+/-
		<i>Grupa zmieniła zapis we wskaźniku 4.2.7. C. następująco: „Czy jednostka certyfikowana posiada dokumenty potwierdzające wywóz śmieci z lasów?” przyjmując termin „śmieci”.</i>			
	4.2.8	<p>Użycie pestycydów w lesie należy ograniczyć do sytuacji koniecznych do zachowania trwałości lasów i stosować odpowiednie alternatywne metody ochrony lasu.</p> <p>A. Czy jednostka certyfikowana ma wdrożone procedury, dzięki którym oceniana jest zasadność stosowania pestycydów? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia takie procedury).</p> <p>B. Zmiany powierzchni drzewostanów, na której stosowano pestycydy w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>C. Zmiany zużycia poszczególnych grup pestycydów w okresie ostatnich 5 lat (kg/ha).</p>			

75			4.2.8. B Rozumiemy, że korzystny jest trend spadkowy – zatem wzrost wymaga wyjaśnień	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
76			Wymogi dotyczące stosowania środków chemicznych – można stosować środki tylko zarejestrowane dla leśnictwa, a zezwolenia takie uwzględniają wszelkie wymagania krajowe, europejskie i światowe.	RDLP Olsztyn	+
77		Tu koniecznie badać także, czy stosowanie pestycydów jest zgodne z prawem polskim i UE	W 2012 r. w polskich Lasach Państwowych nie jest zgodne w związku z ewidentnym i świadomym naruszeniem wymogów dyrektywy 2009/128/WE której Polska nie zdążyła transponować!	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<p><i>Prawo krajowe ma pierwszeństwo nad unijnym. Dyrektywa nie ma charakteru wiążącego, tylko kierunkowy, każde państwo dostosowuje ją do swojego prawa tak, jak uważa.</i></p> <p><i>Nie można było naruszyć dyrektywy, która nie obowiązuje w Polsce.</i></p>			
78		Kryteria o pestycydach - przenieść tu wymogi dyrektywy 2009/128/WE, w szczególności dot. oprysków z powietrza.		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		Argumentacja – jak wyżej (poprawka nr 77)			
	4.2.9.	Użycie pestycydów klasyfikowanych przez WHO jako 1A i 1B oraz innych bardzo toksycznych pestycydów jest dopuszczone wyłącznie w sytuacji zagrożenia trwałości lasu. A. Czy jednostka certyfikowana stosuje środki dopuszczone przepisami krajowymi?			
79		Użycie pestycydów klasyfikowanych przez WHO jako 1A i 1B jest dopuszczone wyłącznie w sytuacji zagrożenia trwałości lasu. Czy jednostka certyfikująca stosuje środki dopuszczone przepisami krajowymi?	Czym są inne bardzo toksyczne substancje, czy precyzuje je jakiś dokument? Czy zatem środki ochrony roślin dopuszczone do stosowania przepisami prawa są jeszcze dodatkowo oceniane pod względem toksyczności?	DGLP	+/-

81	Błąd w numeracji wynika ze zmiany kolejności poprawki 81	A. Czy jednostka certyfikowana stosuje substancje czynne zawarte w pestycydach klasyfikowane przez Światową Organizację Zdrowia w klasach IA i IB?	doprecyzowanie	DGLP	+
	4.2.10.	Zabrania się stosowania pestycydów takich jak węglowodory chlorowane, których substancje pochodne pozostają biologicznie czynne i akumulują się w łańcuchu pokarmowym, przekraczając dopuszczalny poziom, a także pestycydów zabronionych w ramach porozumień międzynarodowych. Uwaga: „pestycydy zabronione w ramach porozumień międzynarodowych” zgodnie z definicją w Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych, 2001 (po zmianach). A. Czy jednostka certyfikowana stosuje wyżej wymienione grupy środków? Tak/Nie			
80			Całkowite zaprzeczenie certyfikacji wg zasad ISO – PEFC tworzy własne, nieuzasadnione wymogami prawnymi ograniczenia.	RDLP Olsztyn	-
		<i>Węglowodory chlorowane nie są i nie będą stosowane w lasach. Jest powołanie na Konwencję sztokholmską.</i>			
	4.2.11.	Podczas używania pestycydów należy stosować się do instrukcji producenta, korzystać z odpowiedniego sprzętu i szkoleń.			
82		Pestycydy powinny być stosowane zgodnie z etykietą - instrukcją stosowania środka	doprecyzowanie	DGLP	+
		Nawozy należy stosować w sposób kontrolowany i z uwzględnieniem potrzeb środowiska. A. Czy jednostka certyfikowana ma wdrożone procedury, dzięki którym oceniana jest zasadność stosowania nawozów i ich wpływ na środowisko? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia takie procedury).			
83			Rozumiemy, że korzystny jest trend spadkowy – zatem wzrost wymaga wyjaśnień	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
84			Nawozy stosuje się zgodnie z etykietą w sytuacji stwierdzenia braku określonych składników w glebie, bez konieczności wprowadzania nowych procedur.	RDLP Olsztyn	-
		<i>Samo stwierdzenie braku określonych składników w glebie to już jest określona procedura.</i>			

85		Stosowanie nawożenia i wapnowania w ogóle nie powinno mieć miejsca w ekosystemach leśnych	To głęboka ingerencja ekologiczna, której zasadność raczej w żadnych warunkach nie może być obroniona.	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	-
		<i>Stosuje się nawozy na plantacjach nasiennych, na plantacyjnych uprawach nasiennych, przy rekultywacji nieużytków, na gruntach zdegradowanych (Zasady Hodowli Lasu). Są sytuacje, w których trzeba nawozić w zakresie niezbędnym i minimalnym.</i>			
	4.2.12.C	Zmiany zużycia poszczególnych grup czystego składnika w okresie ostatnich 5 lat (kg).			
86		Dostosowanie ilości czystego składnika do zaleceń/potrzeb	Nie jest istotna sama zmiana, lecz zgodność z potrzebami (tu ważny np. aspekt nadmiernej chemizacji)	RDLP w Zielonej Górze	-
		<i>Grupa nie podzieliła argumentacji autorów poprawki.</i>			
87		Wykaz użytych nawozów w okresie ostatnich 5 lat.	Doprecyzowanie - bo co należy rozumieć przez grupy czystego składnika	DGLP	+
	4.3.2 A	A. Czy w trakcie przygotowywania założeń do opracowania planu gospodarki leśnej analizowane są potrzeby i możliwości rozszerzenia oferty jednostki certyfikowanej w zakresie produktów i usług leśnych? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia odpowiednie zapisy)			
88		A. Czy w trakcie przygotowywania założeń do opracowania <u>Planu Urządzenia lasu</u> analizowane są potrzeby i możliwości?	Należałoby doprecyzować zapisy, czy chodzi o Plan Urządzenia Lasu czy o inne opracowania? W definicji dokumentu nie ma pojęcia „Plan gospodarki leśnej”.	RDLP w Zielonej Górze	-
		<i>Grupa przyjęła termin „okresowy plan gospodarki leśnej”, ponieważ z założenia chodziło o pojęcie szersze niż plan urządzenia gospodarstwa leśnego.</i>			
	4.3.4 A	Zmiany ilości i wartości sprzedanego drewna w okresie ostatnich 5 lat (m ³ , zł).			
89			Wskaźnik jest absurdalny i będzie odzwierciedlał głównie trendy rynkowe w danym okresie	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+

	4.3.6.	Użytkowanie leśnych zasobów drzewnych i nieдрzewnych nie może przekraczać poziomu, który nie pozwoli na zrównoważony rozwój obszaru w perspektywie długoterminowej, a pozyskane produkty leśne należy wykorzystywać w optymalny sposób.			
90			Negacja negacji zawsze jest mało czytelna – wskazane jest przeredagowanie tekstu	RDLP w Zielonej Górze	+
	4.3.8.	Należy zaplanować, stworzyć i utrzymywać odpowiednią infrastrukturę transportową, tj. drogi, szlaki transportowe i mosty, aby zapewnić wydajny system dostarczania produktów i usług, równocześnie ograniczając negatywny wpływ na środowisko.			
91		Nie budować infrastruktury jezdno-pieszej, oraz turystycznej w lasach.	Uzasadnienie: Generuje ona ruch samochodowy, w tym osób uprawiających kryminalną działalność gospodarczą w lasach. Lasy zmieniają się w klepiska i śmietniska. Proponujemy usunąć taką infrastrukturę z lasów.	Zieloni RP (M. Popławska)	-
		<i>Odpowiednio zaprojektowana infrastruktura pozwala chronić środowisko leśne, służy ograniczeniu negatywnego wpływu gospodarki leśnej na środowisko leśne.</i>			
92		Wyraźnie wskazać, że należy tu badać czy infrastruktura transportowa nie jest realizowana i utrzymywana w sposób nadmierny lub nadmiernie obciążający środowisko?	Gdyby nasycenie lasu drogami rosło, byłoby to niepokojące. Jest to realnie istniejący i powszechny w polskich lasach problem - dostępność środków UE prowadzi czasami do budowy nowych, szerokich dróg o utwardzonej nawierzchni; silnie oddziałujących na środowisko. Nawet jeśli na poszczególne inwestycje drogowe uzyskano wszystkie wymagane zgody - czy w procedurach jest badany wpływ skumulowany?	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Poprawkę wyczerpuje wskaźnik 4.3.8. C.</i>			
	4.3.8 C	Czy jednostka certyfikowana ma wdrożone procedury, dzięki którym ocenia wpływ planowanych prac z zakresu tworzenia i utrzymania infrastruktury drogowej na ekosystemy? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia takie procedury)			

93		Czy jednostka certyfikowana ma wdrożone procedury, dzięki którym ocenia wpływ planowanych inwestycji z zakresu tworzenia i utrzymania infrastruktury drogowej na ekosystemy? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia takie procedury)	Nieprecyzyjny zapis	RDLP w Zielonej Górze	+
	4.3.8 D	Zmiany wskaźnika nasycenia lasów drogami w okresie ostatnich 5 lat (km/ha).			
94		Rozważyć usunięcie	Wskaźnik tylko informacyjny i trudno interpretowalny – zarówno brak infrastruktury jak i jej nadmiar może powodować problemy we właściwym zagospodarowaniu i ochronie lasu;	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<p><i>Z punktu widzenia gospodarki leśnej infrastruktura drogowa poza leśna jest także bardzo istotna; wszystkie nadleśnictwa podjęły w zeszłym roku zobowiązanie, że stworzą do operatów aneksy drogowe, ze szczegółową analizą dróg – jak rozplanować, co robić, w jakim zakresie, aby to konweniowało ze wszystkimi pracami zaplanowanymi w operacie.</i></p> <p><i>Chodzi o gospodarcze udostępnienie lasu i ograniczenie szkód.</i></p>			
95			Według mojej opinii, kryterium nie określa optymalnej wartości tego wskaźnika i ewentualnie po przeprowadzonym audycie, certyfikowana jednostka, w poleceniach działań korygujących może zostać zobligowana do osiągnięcia określonego poziomu wskaźnika.	Marcin Stasiukiewicz, Nadleśnictwo Szczebra	-
		Argumentacja – jak wyżej			

	4.4.1.	<p>Planowanie gospodarki leśnej powinno mieć na celu zachowanie, ochronę i wzmacnianie różnorodności biologicznej na poziomie genetycznym, gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym.</p> <p>A. Czy jednostka certyfikowana realizuje założenia programów zachowania leśnych zasobów genowych w Polsce? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia wykaz takich obiektów i działań).</p> <p>B. Wskaźnik tożsamy z 4.2.1.B.</p> <p>C. Czy jednostka certyfikowana wprowadza do upraw rzadsze gatunki biocenotyczne, rodzime dla danego regionu? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p> <p>D. Czy jednostka certyfikowana przestrzega zasad regionalizacji przyrodniczo-leśnej? Tak/Nie (Jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p> <p>E. Czy jednostka certyfikowana uwzględnia specyficzne potrzeby gospodarowania lasami ochronnymi? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p> <p>F. Czy jednostka certyfikowana dba o kształtowanie ekotonów? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p> <p>G. Czy w jednostce certyfikowanej istnieją obiekty małej retencji? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p> <p>H. Wykaz obiektów leśnego materiału podstawowego.</p> <p>I. Czy certyfikowana jednostka wprowadza i zachowuje elementy strukturalne lasu kształtujące krajobraz (kępy starodrzewu, ekotony, przestoje itp.)?</p> <p>J. Czy są podejmowane specjalne działania na rzecz poprawy stanu zachowania gatunków chronionych i zagrożonych? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia listę gatunków i wykaz prac podejmowanych względem tych gatunków).</p>			
96		Przeformułować na "zachowanie, ochronę, podtrzymywanie i w razie potrzeby odtwarzanie..."	Co miałyby znaczyć "wzmacnianie różnorodności"? różnorodność biologiczna nie ma być zwiększana (np. przez wsadzanie gatunków obcych niewątpliwie zwiększające różnorodność gatunkową), ale ma być chroniona cała naturalna różnorodność genetyczna, gatunkowa i krajobrazowa.."	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<p><i>Głównym nurtem gospodarki leśnej nie są działania na rzecz przywracania i renaturalizacji siedlisk. Są obszary, gdzie takie działania są prowadzone, ale nie dotyczy to standardowej gospodarki leśnej. Mogą być realizowane na zlecenie podmiotów zewnętrznych i z ich środków (kwestia kompetencji).</i></p> <p><i>Pod tymi terminami należy rozumieć działania ochrony czynnej, na które potrzebne są środki z budżetu państwa. Właściciele/zarządcy lasu nie zajmują się aktywną ochroną przyrody. Poprawka otworzyłaby furtkę do przywracania właściwych stosunków wodnych, co jest bardzo kosztowne. Czym innym jest wzmacnianie, a czym innym – odtwarzanie.</i></p>			

97			W ramach wskaźników wymienia się różne strategie, programy i zasady. Pominęto jednak istotny dla tego kryterium dokument: „Krajowy program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działania - Dodać do zestawu dokumentów normatywnych	DGLP	-
		<i>Krajowy program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej nie jest aktem prawa. Skoro nie wymieniamy rozporządzeń – pochodnych ustaw, to nie powinniśmy wymieniać programów – pochodnych konwencji.</i>			
98	4.4.1.G.	Przeformułować na "Czy bagna, torfowiska i ekosystemy wodne w lasach, zarządzane przez jednostkę certyfikowaną, są zachowane w stanie naturalnym utrzymującym naturalną retencję wody, a jeżeli zostały dawniej zdegradowane - czy ich funkcje są odtwarzane w ramach działań małej retencji"?	Istnienie małej retencji nie jest celem samym w sobie, stan optymalny to taki, w którym jest dość retencji naturalnej i nie trzeba nic robić, a mała retencja powinna mieć charakter odbudowywania, ewentualnie "protezy" zniszczonej retencji naturalnej.	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Poprawka uwzględniona nowym brzmieniu wskaźnika 4.4.1. F.</i>			
99		Czy w jednostce certyfikowanej, tam gdzie jest to uzasadnione istnieją/są tworzone obiekty małej retencji? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody)	Często z racji specyfiki geomorfologicznej, dużej naturalności siedlisk albo np. obecności bobrów, nie ma potrzeby tworzenia obiektów małej retencji	DGLP (pomyłka – poprawka głoszona z numeracją 4.4.1 C)	-
		<i>Nie zawsze jest potrzeba tworzenia sztucznych obiektów małej retencji. Grupa podjęła decyzję o pozostawieniu pierwotnego zapisu.</i>			
	4.4.1 H	H. Wykaz obiektów leśnego materiału podstawowego.			
100			A jak nie ma to co? Brak certyfikatu?	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<i>To wtedy pisze się „nie dotyczy”</i>			

	4.4.1.I.	Czy certyfikowana jednostka wprowadza i zachowuje elementy strukturalne lasu kształtujące krajobraz (kępy starodrzewu, ekotony, przestoje itp.)?			
101		Rozwinąć i przeformułować na: "Czy, w jakich okolicznościach i w jakim zakresie certyfikowana jednostka wprowadza i zachowuje elementy strukturalne lasu kształtujące krajobraz (kępy starodrzewu, ekotony, przestoje itp.)?"	Ważne jest w szczególności, czy grupy i kępy są zostawiane przy wszystkich rębniach, czy tylko przy rębni zupełnej? Jaki % jest zostawiany? czy pozostawiane przestoje są pozostawiane 'do naturalnej śmierci i rozpadu', czy usuwane po kilku latach, gdy tylko wiatr je przewróci/połamie?	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	-
		<i>Jest oczywiste, że będą okoliczności i zakres wprowadzania i zachowywania. W tej chwili w Zasadach hodowli lasu jest wskazane pozostawianie takich elementów przy rębni I. Poprawka jest więc niezgodna z obowiązującymi zasadami.</i>			
102		Dodać wskaźnik: "Czy i w jakim zakresie jednostka certyfikowana stosuje strefy buforowe przy bagnach, torfowiskach, źródłach, wodach?"	Uwaga - odrębnie od I ponieważ to ma służyć ochronie innych wrażliwych ekosystemów, a nie optymalizacji struktury.	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Poprawka uwzględniona nowym brzmieniu wskaźnika 4.4.1. F.</i>			
103		Dodać wskaźnik "Czy i w jakim zakresie jednostka certyfikowana przeznacza najcenniejsze przyrodniczo drzewostany do ochrony różnorodności biologicznej, desygnując je jako ostoje ksylobiotów, ostoje różnorodności biologicznej, powierzchnie referencyjne"?	To ma miejsce w większości RDLP i jest b. ważne dla różnorodności biologicznej; zasługuje na pozytywne wyeksponowanie. Uwaga - tu chodzi zwykle o całe drzewostany/wydziały, a więc więcej niż 'elementy strukturalne lasu', dlatego traktować oddzielnie od I.	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Poprawkę wyczerpuje częściowo zasada 4.4.2</i>			

104		Dodać wskaźnik "Czy jednostka certyfikowana stosuje szczególne zasady zagospodarowania (lub wyłączenie z zagospodarowania) ekosystemów hydrogeniczych - w tym bagiennych, olesowych, wilgotnych i łągowych".	W szczególności: wytłumaczenia wymaga stosowanie Rb I na takich siedliskach. Bb, BMb niemal wszędzie w Polsce są wyłączone; jeżeli gdzieś jest inaczej to wymaga to wytłumaczenia.	Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników	+/-
		<p><i>Poprawkę wyczerpują zapisy kryterium 5, a także wskaźnik 4.4.1. F.</i></p> <p><i>Wybór rodzaju rębni dla danego siedliska określa plan urządzenia lasu, jest to poza kompetencjami zarządcy lasu.</i></p>			
105		Czy certyfikowana jednostka wprowadza i zachowuje elementy strukturalne lasu kształtujące krajobraz (kępy starodrzewu, przestoje itp.)?	ekotony były wymienione - litera F	DGLP	+
106	4.4.1 J	Czy podejmowane w ramach gosp. leśnej działania nie mają negatywnego wpływu na stan gatunków chronionych i zagrożonych? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia listę gatunków i wykaz prac podejmowanych względem tych gatunków)	zgodnie z ustawodawstwem polskim nie wolno negatywnie wpływać, nie można pogorszyć stanu ich ochrony	DGLP	+
	4.4.2.	<p>Planowanie gospodarki leśnej oraz inwentaryzacja zasobów leśnych powinny uwzględniać obszary leśne istotne z ekologicznego punktu widzenia, zawierające ważne dla zachowania tych zasobów ilości:</p> <p>a. chronionych, rzadkich, wrażliwych lub reprezentatywnych ekosystemów leśnych (w szczególności siedlisk wilgotnych) i stref ekotonowych;</p> <p>b. obszarów występowania gatunków endemicznych i siedlisk gatunków zagrożonych, zgodnie z uznawanymi ich wykazami;</p> <p>c. zagrożonych lub chronionych zasobów genetycznych in situ; oraz uwzględniając powierzchniowe formy ochrony przyrody.</p>			

107		Uzupełnić ".. i zapewnić zastosowanie na tych obszarach zastosowanie szczególnych środków ochronnych, odpowiednich do wymagać ekologicznych odpowiednich gatunków, ekosystemów lub obszarów".		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
108		Planowanie zadań z zakresu gospodarki leśnej oraz inwentaryzacja zasobów leśnych powinny uwzględniać zachowanie walorów przyrodniczych		DGLP	+
	4.4.2 A	Czy w/w zasoby są inwentaryzowane? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia ich spis, a jeśli występują i są ewidencjonowane, to też zmiany zajmowanej powierzchni w okresie ostatnich 5 lat).			
109			Wątpliwe pytanie o powierzchnię – przy rzadkich gatunkach nie inwentaryzuje się powierzchni a sztuki, kępy, stanowiska	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
110		Czy w/w zasoby są monitorowane? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia ich spis, a jeśli występują i są ewidencjonowane, to też zmiany zajmowanej powierzchni w okresie ostatnich 5 lat).		DGLP	-
		<i>Monitoring nie jest zadaniem LP. Ustawowy obowiązek prowadzenia rejestrów i monitorowania spoczywa na RDOŚ-ach, LP mają ewidencję gatunków chronionych przekazywaną przez GDOŚ. Zarządcy lasu monitorują, jak gospodarka leśna wpływa na zasoby przyrody. Tu chodzi o wykazanie wiedzy zarządcy lasu.</i>			

	4.4.2 C-J	<p>C. Zmiany powierzchni leśnej obszarów Natura 2000 w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>D. Zmiany powierzchni leśnej rezerwatów przyrody (w tym obszarów objętych ochroną ścisłą) w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>E. Zmiany powierzchni leśnej obszarów chronionego krajobrazu w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>F. Zmiany powierzchni leśnej parków krajobrazowych w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>G. Zmiany powierzchni leśnej zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>H. Zmiany powierzchni leśnej użytków ekologicznych w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p> <p>I. Pomniki przyrody (pozycje rejestru i zmiany w tym zakresie w ostatnich 5 latach)</p> <p>J. Zmiany powierzchni leśnej stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej w okresie ostatnich 5 lat (ha).</p>			
111			Są to dane tylko ewidencyjne, decyzje zapadają poza zarządcami lasów (choć w porozumieniu) – pytanie czy jest sens sprawdzać takie zmiany, czy nie lepiej sprawdzić znajomość i fakt posiadania ewidencji poszczególnych obszarów chronionych	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<p><i>Wprowadź zmiany wskazywane we wskaźnikach C-J nie zależą od zarządców lasu, nie leżą w ich kompetencji, skoro te dane są łatwo dostępne, nie ma przeszkód, aby je przedstawić.</i></p>			
112		Uzupełnić wszystkie wskaźniki o "Czy i jakie modyfikacje gospodarki leśnej zostały wprowadzone w związku z odpowiednimi formami ochrony przyrody?".	Zmiany powierzchni form ochrony przyrody niewiele tu mówią	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<p><i>Poprawka jest bezprzedmiotowa, bowiem zasada 4.4.2. dotyczy planowania i inwentaryzacji, a nie modyfikacji gospodarki leśnej.</i></p>			
113	4.4.2.	Dodać wskaźnik "Czy jednostka certyfikowana stosuje szczególne zasady zagospodarowania w miejscach/obszarach kluczowych dla gatunków chronionych i zagrożonych, występujących poza formami ochrony przyrody wymienionymi w pkt C-J".		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<p><i>Treść poprawki wyczerpuje częściowo wskaźnik 4.4.2. B. Poza tym zasada 4.4.2. dotyczy planowania i inwentaryzacji, a nie stosowania szczególnych zasad gospodarowania.</i></p>			

	4.4.3.	Chronione i zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów nie mogą być użytkowane do celów komercyjnych w sposób niezgodny z prawem.			
114			Trudne do egzekwowania; żadna jednostka certyfikowana świadomie nie przyzna się i nie przedstawi dokumentów, jeśli robi coś niezgodnie z prawem	RDLP Olsztyn	-
		Audytor ma obowiązek szukania informacji także w źródłach zewnętrznych, poza jednostką certyfikowaną.			
	4.4.4 A	Zmiany udziału odnowień naturalnych w ogólnej strukturze odnowień w okresie ostatnich 5 lat (%).			
115			W domniemaniu za prawidłową uznajemy tendencję wzrostową – wobec tego powinno to być zapisane przy wskaźniku	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		To jest złe, błędne domniemanie. Nie można też dołączać do wskaźników wskazań interpretacyjnych.			
	4.4.4.B	B. Czy jednostka certyfikowana podejmuje działania mające na celu zwiększenie udziału odnowień naturalnych (np. szkolenia).			
116		Przeformułować "B. Czy jednostka certyfikowana ma wizję i program dojścia do maksymalnego możliwego w danych warunkach naturalnych udziału odnowień naturalnych i czy ten program realizuje".	Zwiększenie udziału odnowień naturalnych wymaga nie szkoleń, ale podejmowania odpowiednich decyzji. Tu zwracamy uwagę, że jak na razie pod względem udziału odnowień naturalnych polskie leśnictwo jest na jednym z ostatnich miejsc w Europie !	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		Grupa uzupełniła zapis wskaźnika o termin „zabiegi gospodarcze”.			

	4.4.5.	<p>W przypadku odnowień i zalesiania, należy wybierać gatunki rodzime i lokalne ekotypy dostosowane do warunków siedliskowych danego obszaru. Do środowiska można wprowadzać wyłącznie takie gatunki i odmiany obcego pochodzenia, których wpływ na ekosystem i integralność genetyczną gatunków rodzimych jest znany, i wyłącznie wtedy, gdy można uniknąć negatywnych skutków lub je ograniczyć.</p> <p>Uwaga: Podstawowe zasady Konwencji o Różnorodności Biologicznej w sprawie zapobiegania, wprowadzania i łagodzenia oddziaływań gatunków obcych zagrażających ekosystemom, siedliskom lub gatunkom uznaje się za obowiązujące wytyczne dotyczące unikania gatunków inwazyjnych.</p> <p>A. Zmiany udziału materiału rozmnożeniowego pochodzenia rodzimego i lokalnego w okresie ostatnich 5 lat (%).</p> <p>B. Czy jednostka certyfikowana wprowadza do środowiska gatunki lub odmiany gatunków obcego pochodzenia? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia wykaz tych gatunków i zmiany ich powierzchni/udziału w okresie ostatnich 5 lat).</p> <p>C. Czy wprowadzanie do środowiska obcych gatunków lub odmian jest zgodne z obowiązującym prawem i wytycznymi w tym zakresie? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p>			
117		<p>W przypadku odnowień i zalesiania, należy wybierać gatunki rodzime i lokalne ekotypy dostosowane do warunków siedliskowych danego obszaru</p> <p>Uwaga: Podstawowe zasady Konwencji o Różnorodności Biologicznej w sprawie zapobiegania, wprowadzania i łagodzenia oddziaływań gatunków obcych zagrażających ekosystemom, siedliskom lub innym gatunkom uznaje się za obowiązujące.</p> <p>A. Udział leśnego materiału rozmnożeniowego pochodzenia rodzimego i lokalnego w stosunku do sumy LMR użytego do odnowień i zalesień rocznie, za okres ostatnich 5 lat (%).</p>	<p>Ograniczenie w stosunku do gatunków/odmian obcego pochodzenia niemożliwe do zastosowania w praktyce. Brak wyników badań w tym zakresie nawet w stosunku do dębu czerwonego.</p> <p>Brak definicji „gatunku obcego zagrażającego ekosystemom, siedliskom lub innym gatunkom”</p> <p>Wskaźnik mało precyzyjnie sformułowany, gdyż mógł być odniesiony do produkcji LMR na szkółkach.</p>	RDLP w Zielonej Górze	<p>+/-</p> <p>+</p>
Definicja gatunku obcego znajduje się w ustawie o ochronie przyrody.					

118	4.4.5.	Stosować pojęcie "gatunki obce"	Ponieważ jest konkretnie zdefiniowane w aktach wykonawczych CBD i w ustawie o ochronie przyrody) a nie 'gatunki obcego pochodzenia' co jest niejasne i nieostre. Wprowadzanie gatunków obcych wymaga wykluczenia, a nie tylko ograniczenia negatywnych skutków (w szczególności, por. art 22b dyrektywy siedliskowej). Uwaga - "gatunki obce" to także gatunki rodzime w innych częściach kraju ale będące poza naturalnym zasięgiem w danym miejscu; ich stosowanie nie musi być zakazane ale powinno wymagać wyjaśnienia zgodnie ze wskaźnikiem B.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
	Grupa robocza przyjęła zapis: „do środowiska można wprowadzać wyłącznie takie gatunki obce, które nie są w Polsce prawnie usankcjonowane jako zagrażające rodzimym gatunkom i siedliskom”.				
119	4.4.5. A		W domniemaniu za prawidłową uznajemy tendencję wzrostową – wobec tego powinno to być zapisane przy wskaźniku	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
	Nie można tu mówić o domniemaniu.				
120	4.4.5 C		Trzeba doprecyzować pojęcie „wytycznymi” - wytycznymi kogo??	Jacek Przypaśniak, DGLP	+
	4.4.6.	Należy promować zalesianie i odnowienia przyczyniające się do poprawy i przywrócenia ciągłości korytarzy ekologicznych.			
121			Zalesienia mają znaczenie dla odtwarzania korytarzy ekologicznych, ale odnowienia raczej nie (a wręcz mogą mieć wpływ negatywny, gdy szeroko ogrodzone).	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
	Odnowienia w dłuższej perspektywie podtrzymują ciągłość lasu, który sam w sobie jest korytarzem ekologicznym, ale są obowiązkiem.				
	4.4.8.	Prowadzenie gospodarki leśnej powinno, o ile jest to zasadne, promować różnorodność struktur poziomych i pionowych lasów, np. drzewostany mieszane, różnowiekowe. O ile jest to właściwe, praktyki te powinny mieć również na celu zachowanie i przywrócenie różnorodności krajobrazu.			

122		Zamiast "o ile jest to zasadne, promować różnorodność struktur pionowych i poziomych.." napisać "promować odtwarzanie i utrzymywanie właściwej dla warunków naturalnych różnorodności struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej (pionowej i poziomej) drzewostanów.."	Po pierwsze, jak wynika ze wskaźników, struktura wiekowa i gatunkowa też tu wchodzi. Po drugie, bazą powinien być poziom wynikający z warunków naturalnych, tj. złe jest sztuczne zwiększanie różnorodności gatunkowej ekosystemów z natury ubogich (np. podszyty w borach chrobotkowych).	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/-
		<i>Grupa robocza przyjęła następujący zapis: Prowadzenie gospodarki leśnej powinno, o ile jest to zasadne, promować różnorodność strukturalną lasów, np. drzewostany mieszane, różnowiekowe.</i>			
	4.4.8 A-B	<p>A. Zmiany udziału powierzchni drzewostanów mieszanych ($\leq 80\%$ jednego gatunku) w ogólnej powierzchni lasów w okresie ostatnich 5 lat (%).</p> <p>B. Zmiany udziału powierzchni drzewostanów jednopiętrowych III i starszych klas wieku bez: podszytów i/lub podrostów w powierzchni leśnej w okresie ostatnich 5 lat (%).</p>			
123			W domniemaniu za prawidłową uznajemy tendencję wzrostową – wobec tego powinno to być zapisane przy wskaźniku (tendencja rosnąca jako prawidłowa)	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<i>Domniemanie jest błędne, a miejsce niewłaściwe do umieszczania wskazówek interpretacyjnych.</i>			
124		Dobrym wskaźnikiem byłby "Udział/zmiana udziału drzewostanów, w których przynajmniej pojedynczo lub miejscami występują drzewa o wieku przekraczającym przyjęty wiek rębności...".		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
		<i>Grupa robocza wprowadziła nowy wskaźnik 4.4.8. C tożsamy ze wskaźnikiem 4.4.1. I. o szerszym zakresie.</i>			

125		Dobrymi wskaźnikami byłyby: Udział drzewostanów o złożonej strukturze pionowej i jego zmiany, Udział drzewostanów o zróżnicowanej strukturze wiekowej (<80% w jednym wieku)"		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+/- -
		<i>Pierwszy wskaźnik jest zawarty częściowo we wskaźniku 4.4.8. B. Cecha określona w drugim wskaźniku jest trudno mierzalna, więc technicznie – niemożliwa do ścisłego określenia.</i>			
	4.4.8.C.	Czy jednostka certyfikowana przestrzega praktyk pozostawiania fragmentów starodrzewów, podrostów i nalotów na zrębach? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody)			
126		Sugeruję odróżnić pozostawianie grup starodrzewia od pozostawiania (i wykorzystywania) nalotów i podrostów w oddzielne wskaźniki.		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Skoro pozostawiamy obydwa elementy, to jak je oddzielić?</i>			
127		Co do starodrzewia: Dodać "Czy i w jakim zakresie...".		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
128		Zamiast "na zrębach" zapisać "w cięciach rębnych"	Dobra praktyką stosowaną w wielu RDLP i nadleśnictwach jest pozostawianie nienaruszonych fragmentów starodrzewi nie tylko przy rębni zupełnej, ale także w innych rębniach, także częściowych i stopniowych; a już na pewno przy cięciu zupełnym w rębniach gniazdowo-zupełnych. Należy więc badać zagadnienie we wszystkich cięciach rębnych, a nie tylko na zrębach rębni I.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
		<i>Grupa robocza przyjęła zapis dalej idący.</i>			

129		Ważne jest, ile jest pozostawiane - czy "do 5%", czy "co najmniej 5%"?		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
		<i>To w konkretnych przypadkach jest ustalane w planie urządzenia lasu/, a co do zasady – w Zasadach Hodowli Lasu.</i>			
	4.4.9	O ile jest to zasadne z ekonomicznego punktu widzenia, w przypadku odpowiednich obszarów należy wspierać tradycyjne sposoby zagospodarowania, które prowadzą do powstawania cennych ekosystemów.			
130			Brak definicji: „odpowiednich obszarów” Brak definicji: „tradycyjne sposoby zagospodarowania” Należy przeredagować/wykreślić lub precyzyjnie zdefiniować	RDLP w Zielonej Górze	+/-
		<i>Grupa robocza doprecyzowała zapis, choć pozostawiła kwestionowane terminy.</i>			
131		Należy je wspierać także wówczas, gdy nie jest to zasadne z ekonomicznego punktu widzenia.	Przecież ekosystemy zależne od tradycyjnych sposobów gospodarowania stają się ginące i wymagają ochrony właśnie wtedy, gdy ten sposób przestaje być ekonomicznie zasadny.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
	4.4.10.B = 4.3.5.B	Czy jednostka certyfikowana ma wdrożone procedury, dzięki którym ocenia wpływ prac leśnych na ekosystemy? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia takie procedury).			-
132		Ocenę tego wskaźnika należy odnieść wyłącznie do kryterium 4.4.10	Ten sam wskaźnik jest oceniany dwukrotnie (w odniesieniu do dwóch różnych kryteriów).	RDLP w Zielonej Górze	
		<i>Grupa robocza przyjęła taką zasadę. W kilku przypadkach wskaźniki powtarzają się.</i>			
	4.4.12.	Uwzględniając cele związane z zarządzaniem i wymogi prawa, należy podejmować działania mające na celu ograniczenie nadmiernej presji populacji zwierzyny zagrażającej odnawianiu i rozwojowi lasu oraz zachowaniu różnorodności biologicznej.			

133		Przeformułować na: "Uwzględniając cele związane z zarządzaniem i wymogi prawa, należy podejmować działania umożliwiające funkcjonowanie populacji dużych zwierząt typowych dla ekosystemów leśnych, godząc to z potrzebami odnawiania i rozwoju lasu oraz zachowaniu różnorodności biologicznej".	Nie traktować zwierzyny jako 'szkodnika', tylko jako integralny element ekosystemu leśnego; nie ograniczać do zwierzyny tylko uwzględniać tu także np. potrzeby dużych chronionych drapieżników potrzebujących zwierzyny jako bazy żerowej.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Celem gospodarki leśnej nie jest ograniczenie populacji zwierzyny tylko nadmiernej presji tej populacji.</i>			
134		Dodać wskaźnik: "Czy i w jakim zakresie jednostka certyfikowana akceptuje skutki oddziaływania zwierząt na las?"	Szkody "gospodarczo znośne" powinny być po prostu akceptowane; ten poziom akceptacji powinien także zależeć od indywidualnej sytuacji; np. może być potrzebna większa akceptacja w sąsiedztwie z parkiem narodowym albo gdy potrzebny jest podwyższony poziom liczebności zwierzyny płowej dla ochrony populacji drapieżników.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Tę poprawkę wyczerpuje termin „szkody gospodarczo znośne”. Akceptowane są szkody gospodarczo znośne.</i>			
	4.4.13	Martwe drewno (stojące i leżące), kępy starych drzew i bardzo rzadkie, rodzime gatunki drzew i krzewów należy pozostawiać w ilościach i rozmieszczeniu koniecznym do zachowania różnorodności biologicznej, z uwzględnieniem potencjalnego wpływu na zdrowie i stabilność lasów oraz na sąsiednie lasy. A. Czy certyfikowana jednostka stosuje zasady gospodarowania martwym drewnem w lesie?			
135			Mały nacisk na zachowanie martwego drewna – jednostka powinna wykazać, że to drewno jest obecne na gruncie i w sposób celowy pozostawiane i chronione	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<i>Nie ma danych naukowych wskazujących na ilość martwego drewna, jaką należy postawić w lesie. Nie ma jednego kryterium, różni naukowcy podają różne liczby, każdy widzi ten poziom inaczej – od 5 do 200 m³ na ha. Ale w warunkach gospodarki leśnej osiągnięcie tego poziomu nie jest możliwe.</i>			

136			Wyrażam zainteresowanie jakie ilości i rozmieszczenie drewna martwego będzie akceptowane podczas audytu do spełnienia ww. kryterium przez certyfikowaną jednostkę oraz na jakiej podstawie przedstawiciel jednostki certyfikującej będzie oceniał spełnienie ww. kryterium (ocena ekspercka, dokumentacja, dane inwentaryzacyjne). Nadmieniam, iż wysoki stan posuszu stwarza zagrożenie dla trwałości lasu, a martwe drzewa stojące, w szczególności przy szlakach komunikacyjnych i ośrodkach wypoczynkowych, stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.	Marcin Stasiukiewicz, Nadleśnictwo Szczebra	+
137		Martwe drewno, kępy starych drzew i bardzo rzadkie, rodzime gatunki drzew i krzewów należy pozostawiać do zachowania różnorodności biologicznej, z uwzględnieniem potencjalnego wpływu na stan zdrowotny drzewostanów		DGLP	+
138		A. Czy w drzewostanach certyfikowanej jednostki występują ww. elementy?		DGLP	+
138'	4.4.13.	"Bardzo rzadkie, rodzime gatunki drzew i krzewów" wydzielić w osobne kryterium.	Należy je pozostawiać zawsze i wszystkie, ponieważ są bardzo rzadkie więc wszystkie są konieczne dla różnorodności biologicznej i nie mogą mieć negatywnego wpływu...	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Gatunki bardzo rzadkie znajdują się na liście gatunków objętych ochroną, więc poprawka jest bezprzedmiotowa.</i>			
139		Martwe drewno wydzielić w odrębny wskaźnik. Uzupełnić "w ilościach, zróżnicowaniu strukturalnym i rozmieszczeniu..."	Dla różnorodności biologicznej ważna jest "jakość" martwego drewna - gatunek, rozmiary...	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Brak podstaw naukowych pozwalających jednoznacznie określić właściwe ilości, oraz zróżnicowanie strukturalne i rozmieszczenie martwego drewna.</i>			

140		<p>4.4. "Jednostka certyfikowana dysponuje przykładami lasów rozwijających się w sposób naturalny, stanowiącymi punkt odniesienia do oceny skutków działań gospodarczych w pozostałych lasach" - wskaźniki:</p> <p>A. Czy na terenie jednostki, lub w sąsiedztwie w podobnych warunkach przyrodniczych, istnieją biernie chronione rezerваты leśne obrazujące naturalny rozwój ekosystemów leśnych. Jakie ekosystemy leśne są reprezentowane w tych rezerwatach?</p> <p>B. Czy jednostka certyfikowana stosuje wyłączenie z użytkowania i pozostawianie do naturalnego rozwoju niektórych drzewostanów jako powierzchni referencyjnych? Jaka jest reprezentacja poszczególnych typów ekosystemów i różnych sytuacji ekologicznych wśród takich powierzchni?</p>	<p>Jest to stosowane w wielu RDLP i rzeczywiście potrzebne jako 'punkt odniesienia'. Można w PEFC nie wymagać określonego procentu (jak wymaga FSC), ale warto by zagadnienie było badane. Tu można premiować rozwiązania takie jak "Las Szast" albo dość powszechne zostawianie w spokoju drzewostanów zalanych przez bobry (dlatego pytanie o 'sytuacje ekologiczne', a nie tylko o ekosystemy).</p>	<p>Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników</p>	-
		<p><i>Takie lasy już są – w rezerwatach i parkach narodowych i obszarach objętych innymi formami ochrony przyrody. Lasy, o które chodzi, są większości tworami sztucznymi i nie są dobrym przykładem „lasu naturalnego”, punktu odniesienia.</i></p>			
	4.5.1	<p>A. Zmiany udziału lasów ochronnych w powierzchni lasów w okresie ostatnich 5 lat (%)</p>			
141			<p>Nie wiem czy jest możliwa analiza zmian lasów ochronnych w okresie 5 letnim. - Lasy ochronne uznawane są decyzją ministra niezależnie od PUL. Jest to twór bardzo statyczny i w zasadzie w okresie 5 letnim zapewne w kolejnych rewizjach PUL niewiele się będzie zmieniać w LP.</p>	<p>Urząd Dozoru Technicznego (Jarosław Bator)</p>	+
142			<p>Jaką tendencję uznajemy za prawidłową? Lasy uszkodzone przez przemysł też są uznawane za ochronne – czy zmiana kategorii będzie traktowana jako niekorzystny symptom</p>	<p>Stowarzyszenie Kobiety Lasu</p>	o

143		Dodać wskaźnik: "B. jakie modyfikacje prowadzonej gospodarki są stosowane w lasach ochronnych w porównaniu z pozostałymi lasami, w celu realizacji funkcji ochronnych?"	To kluczowe pytanie: jeśli nie ma różnic, to wyznaczenie lasów ochronnych niczemu nie służy.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
	<i>Te modyfikacje są opisane szczegółowo w zasadach hodowli lasu. Ponadto treść poprawki wyczerpuje pkt4.5.2. B.</i>				
	4.5.2 A	Zmiany powierzchni poszczególnych kategorii lasów ochronnych w okresie ostatnich 5 lat (ha).			
144		Proponowane usunięcie wskaźnika	Jaką tendencję uznajemy za prawidłową? Lasy uszkadzane przez przemysł też są uznawane za ochronne – czy zmiana kategorii będzie traktowana jako niekorzystny symptom.	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
	<i>Ten wskaźnik zawiera bardzo ważny element wskazujący na możliwości pełnienia przez lasy różnych funkcji w zależności od warunków gospodarki leśnej.</i>				
	4.5.3.	Szczególną ostrożność należy zachować podczas prowadzenia prac leśnych na gruntach wrażliwych i obszarach narażonych na erozję. Należy stosować właściwe sposoby przygotowania gleby.			
145			Brak definicji: „grunty wrażliwe”. Należy przeredagować/wykreślić lub precyzyjnie zdefiniować	RDLP w Zielonej Górze	+
	4.5.4.	4.5.4. Szczególną ostrożność należy zachować podczas prac leśnych prowadzonych na obszarach leśnych pełniących funkcję ochronną dla zasobów wodnych, aby uniknąć negatywnego oddziaływania na ilość i jakość zasobów wodnych. Należy unikać stosowania środków chemicznych lub innych szkodliwych substancji oraz niewłaściwych technik leśnych mających szkodliwy wpływ na jakość zasobów wodnych. A. Czy w jednostce certyfikowanej obowiązują i są stosowane zasady prowadzenia prac leśnych na terenach wodochronnych?			

146		Uzupełnić o "Gospodarowanie w lasach na torfowiskach powinno uwzględniać zachowanie funkcji retencyjnej torfowisk i ekosystemu w tym odpowiedniego poziomu wody nie powodującego murszenia torfu "		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<p><i>Torfowiska to obszary leśne pełniące funkcję ochronną dla zasobów wodnych. Zapis jest bardzo ryzykowny. Bo to by oznaczało, że torfowiska musiałyby być nawadniane – murszenie jest procesem nieodwracalnym.</i></p> <p><i>Poprawka wyczerpana w zasadzie 4.5.4.</i></p>			
147		Dodać wskaźnik "Czy lasy na torfowiskach są zabezpieczone przed odwadnianiem? Jakie są stosowane w nich zasady gospodarowania (ew. wyłączenia z zabiegów gospodarczych?)"		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<p><i>Argumentacja – j.w.</i></p>			
148		Dodać wskaźnik "Czy i w jakim zakresie jednostka certyfikowana stosuje strefy buforowe przy bagnach, torfowiskach, źródłiskach, wodach?" - tożsamy z proponowanym do 4.4.1.	Zwracam uwagę, że "strefa brzegowa" cieków i jezior to jeden z ich "elementów jakości" branych pod uwagę przy ocenie stanu ekologicznego, a osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego to wymóg z Prawa Wodnego i z Ramowej Dyrektywy Wodnej. Tj. współdziałanie Lasów jest konieczne do osiągnięcia celu wodnośrodowiskowego.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<p><i>Poprawkę wyczerpuje częściowo punkt 4.4.1 F.</i></p>			
	4.5.5.	Budowa dróg, mostów i innej infrastruktury powinna przebiegać w sposób ograniczający nadmierne odślanianie gleby i nadmierne jej wprowadzanie do cieków i zbiorników wodnych przy zachowaniu ich naturalnego poziomu i funkcji. Należy instalować odpowiednie urządzenia odwadniające drogi i dbać o ich właściwą konserwację.			

149		<p>Przeformułować: "Budowa dróg, mostów, obiektów małej retencji i innej infrastruktury powinna przebiegać w sposób gwarantujący zachowanie oraz utrzymanie lub odtworzenie dobrego stanu ekologicznego ekosystemów wodnych i zależnych od wody, w tym ciągłości cieków i ich strefy brzegowej, naturalnej strefy brzegowej jezior, naturalnej hydromorfologii cieków i jezior, naturalnego charakteru i uwodnienia bagien i torfowisk, naturalności miejsc wypływów wód podziemnych, zapobiegający zanieczyszczeniom wód w tym wprowadzaniu do nich spłukiwanej gleby. W przypadku budowy dróg, należy zapobiegać bezpośrednim spływom z nich do wód. Należy instalować odpowiednie urządzenia odwadniające drogi i dbać o ich właściwą konserwację..."</p>	<p>Powinien tu być szerszy wachlarz zagadnień, odpowiadający aktualnym wymogom Prawa Wodnego i Ramowej Dyrektywy Wodnej.</p>	<p>Paweł Pawlaczek, Klub Przyrodników</p>	-
		<p><i>Każda budowa dróg związana jest z pozwoleniem wodno-prawnym, jeżeli jest ciek, ora z oceną oddziaływania na środowisko więc poprawkę wyczerpują przepisy obowiązującego prawa.</i></p>			
	4.6.1.A.	<p>Planowanie gospodarki leśnej powinno mieć na celu respektowanie różnorodnych funkcji lasów, uwzględniać rolę leśnictwa w rozwoju obszarów wiejskich i brać pod uwagę sytuację na rynku pracy.</p> <p>A. Czy w procesie sporządzania planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika) umożliwiono społeczeństwu przedstawienie jego uwag i potrzeb względem funkcji i pożytków z lasów? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p>			

150		Nie tylko czy "umożliwiono...", ale czy "zachęcano społeczeństwo...".	Jak na razie, udział społeczny w planowaniu lasów jest nikły, należałoby premiować aktywne dążenie do jego zwiększania, a to przecież możliwe - niektóre RDLP wychodzą ponad standard obowiązkowego ogłaszania, np. aktywnie informując i pytając.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Procedury tworzenia planów są jawne ogłoszenie zachęcające społeczność lokalną do udziału w procesie tworzenia planu umieszcza się w prasie lokalnej. Zapraszamy też właściwe w tym procesie organy. Konkluzja o nikłym udziale społecznym w planowaniu gospodarki leśnej nie dotyczy zarządców lasu. Jedne uwagi są uwzględniane, inne nie, ale taka już jest rola właściwego organu. W procedurze jest także konieczność pisemnej odpowiedzi na uwagi.</i>			
151		Należy uzupełnić "czy i jak wykorzystano otrzymane uwagi i wnioski?"	Ponadto, należy badać, czy wniesione uwagi i wnioski wykorzystano do ulepszenia planowania, czy też zignorowano zakładając, że leśnicy i tak wiedzą lepiej.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>W ocenie oddziaływania jest rozdział „podsumowanie” i tam określa się, które uwagi zostały uwzględnione w projekcie planu urządzenia lasu.</i>			
	4.6.1 C	Czy plan urządzenia lasu (lub jego odpowiednik) uwzględnia miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego?			
152			A nie zapisy PUL powinny być obligatoryjne dla planów zagospodarowania przestrzennego? Proszę zwrócić uwagę i sprawdzić tę kwestię	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<i>Jest oczywiste, że prawo lokalne jest też uwzględniane w PUL.</i>			
153		Dodać "... i inne akty prawa miejscowego"	Są to np. akty gminy tworzące gminne formy ochrony przyrody, akty prawa miejscowego RDOŚ...	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
	4.6.2.	Gospodarka leśna powinna wspierać długoterminową stabilność i dobrostan społeczności lokalnych zamieszkującej tereny leśne lub mieszkających w ich sąsiedztwie.			
154			Należy doprecyzować zapis lub np. podanie przykładu takich działań w naszych warunkach.	RDLP Olsztyn	-
		<i>Przy tym stopniu ogólności zapisu szczegółowe przykłady nie są potrzebne. Takim przykładem mogą być miejsca pracy.</i>			

	4.6.2 B	Zmiany liczby osób zatrudnionych w certyfikowanej jednostce w okresie ostatnich 5 lat.			
155			Wątpliwe – tu mogą wchodzić zmiany struktury organizacyjnej, optymalizacje i inne tego typu działania, wskaźnik b. trudny do interpretacji	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		Niezależnie od przyczyn, liczba miejsc pracy zwiększa się lub zmniejsza. Jednostka certyfikowana zawsze może przedstawić dodatkowe informacje o koniunkturze/dekoniunkturze.			
	4.6.2. C	Zmiany liczby podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz certyfikowanej jednostki w okresie 5 lat.			
156			– jw., zmniejszenie liczby podmiotów może się wiązać z konsolidacją firm, a to objaw pozytywny, poza tym współpraca z licznymi mikrofirmami nic dobrego nie wnosi	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		Argumentacja – jak wyżej. Zawsze można przedstawić dodatkowe wyjaśnienia.			
	4.6.2. D	Zmiany poziomu zatrudnienia w podmiotach gospodarczych świadczących usługi w zakresie gospodarki leśnej na rzecz certyfikowanej jednostki w okresie ostatnich 5 lat.			
157		Pominać wskaźnik	Jednostka certyfikowana nie ma żadnego wpływu na ten aspekt, zwłaszcza, że wymagane jest coraz większe uatechnicznienie Wykonawcy – wskaźnik bezprzedmiotowy	RDLP w Zielonej Górze	+
158		Proponowane usunięcie	Bardzo trudne do wykazania, pracochłonne i niewiele wnoszące	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
	4.6.5 A	Miejsca o znaczeniu historycznym, kulturowym lub duchowym oraz obszary niezbędne do spełniania podstawowych potrzeb społeczności lokalnych podlegają ochronie i są zarządzane w sposób, który uwzględnia ich specjalne znaczenie.			
		A. Zmiany w wykazie w/w obiektów w jednostce certyfikowanej w okresie ostatnich 5 lat.			

159			Trudne do interpretacji, brak zmian może świadczyć zarówno o dobrym rozpoznaniu i stabilnej sytuacji jak i zaniedbywaniu tematu; proponowana zmiana – czy prowadzone i na bieżąco aktualizowane są wykazy	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	+
	4.6.7. A	A. Czy przy zatrudnianiu pracowników stałych i okresowych oraz zlecaniu prac leśnych, jednostka certyfikowana zwraca uwagę na odpowiednie do danego stanowiska kwalifikacje zatrudnianych? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody – przyjętą procedurę rekrutacji i zlecania prac leśnych).			
160			To wymaga szerszego komentarza w zakresie naszego podejścia metodycznego auditu a uregulowań prawnych.	Urząd Dozoru Technicznego (Jarosław Bator)	+
	4.6.7. B	Czy jednostka certyfikowana organizuje okresowo szkolenia z zakresu zrównoważonej gospodarki leśnej, zwiększające wiedzę i kompetencje pracowników wszystkich szczebli? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).			
161		Uzupełnić "szkolenia z zakresu zrównoważonej gospodarki leśnej i zagadnień z nią związanych".	Np. zasady udostępniania informacji nie są gospodarką leśną, a powinni z tego być szkoleni. Podobnie np. z gatunków chronionych i ich potrzeb.	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	+
	4.6.8.	Działania związane z gospodarką leśną powinny wykorzystywać lokalne doświadczenia i wiedzę na temat lasów właścicieli lasów, wspólnot samorządowych, społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych. A. Czy w procesie sporządzania planu urządzenia lasu (lub jego odpowiednika) umożliwiono właścicielom lasów, wspólnotom samorządowym, społecznościom lokalnym i organizacjom pozarządowym, przedstawienie uwag i propozycji związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).			
162		Badać nie tylko czy umożliwiono, ale czy zachęcano do przedstawienia. A także, czy i jak wykorzystano wniesione uwagi (por. uwaga do 4/6.1.A)		Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Procedura wnoszenia uwag jest otwarta. Umieszczane w prasie ogłoszenia to zarówno informacja, jak i zachęcenie.</i>			

	4.6.9.	<p>Gospodarka leśna powinna zapewniać edukację oraz komunikację i konsultacje z ludnością lokalną i innymi interesariuszami na temat zrównoważonej gospodarki leśnej. Należy też zapewniać odpowiednie mechanizmy służące reagowaniu na skargi i rozwiązywaniu sporów związanych z gospodarką leśną między zarządcami lasów a ludnością lokalną.</p> <p>A. Czy jednostka certyfikowana prowadzi edukację leśną społeczeństwa? (zmiany liczby pracowników zaangażowanych w działania edukacyjne oraz liczby osób objętych edukacją w okresie ostatnich 5 lat, wykaz form edukacji prowadzonych w okresie ostatnich 5 lat).</p> <p>B. Czy jednostka certyfikowana umożliwia zainteresowanym zgłoszenie skarg i wniosków związanych z prowadzeniem przez tę jednostkę gospodarki leśnej? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody).</p> <p>C. Czy w jednostce certyfikowanej są wdrożone procedury związane z odpowiedziami na w/w zgłoszone wnioski i skargi? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia takie procedury).</p>			
163		<p>Jednostkę certyfikowaną powinna cechować partnerska współpraca z sąsiednimi certyfikowanymi jednostkami oraz właścicielami lasów, gruntów rolnych leżących w bezpośrednim sąsiedztwie danego obszaru leśnego.</p> <p>A. Czy w bezpośrednim sąsiedztwie funkcjonują odmienne formy organizacyjne jednostek certyfikowanych oraz właściciele lasów?</p> <p>B. Zmiana udziału procentowego wniosków załatwionych pozytywnie (wliczając zawarte ugody) w ciągu ostatnich 5 lat.</p> <p>C. Promocja współpracy. Tak/Nie</p>	<p>Pozycja zapisu 4.6.9 odnosi się głównie do kontaktów ludności z jednostką certyfikowaną, co sprawia, iż pozostali właściciele lasów zostali pominięci lub zaliczeni do grupy pozostałych interesariuszy. Z punktu widzenia potencjalnego wpływu właścicieli lasów oraz przyległych gruntów rolnych na zrównoważoną gospodarkę leśną, proponowany zapis naszym zdaniem nie prezentuje w sposób adekwatny roli jaką te podmioty odgrywają.</p> <p>Propozycja dotyczy zapisu w ramach Kryterium 6: Zachowanie innych funkcji i warunków społeczno-ekonomicznych, i sprowadza się do uzupełnienia pozycji 4.6.9 lub wprowadzenie dodatkowej w brzmieniu:</p>	<p>Polski Związek Zrzeszeń Leśnych, Władysław Pędziwiatr</p>	-
		<p><i>Partnerska współpraca została zawarta w zasadzie 4.6.9. Trudno zobowiązać się do partnerskiej współpracy, bo do tego potrzeba dwóch stron. Nadzór nad lasami niepaństwowymi sprawują starostowie i oni powinni być adresatami tej poprawki. Sprawy udziału wniosków załatwionych pozytywnie są już w innych miejscach.</i></p>			
164		<p>Prowadzona przez jednostkę certyfikowaną gospodarka leśna powinna zapewniać ...</p>	<p>Mogą to być działania jednostki certyfikowanej, a nie gospodarki leśnej samej w sobie</p>	DGLP	+

	4.6.11	Warunki pracy powinny być bezpieczne, a wszystkie osoby wyznaczone do wykonywania prac leśnych powinny otrzymywać instrukcje i przechodzić szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.			
165		Warunki pracy powinny być bezpieczne, a wszystkie osoby wyznaczone do wykonywania prac leśnych powinny posiadać instrukcje/otrzymywać wytyczne i przechodzić szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.	Należy doprecyzować zapis – czy chodzi o wytyczne np. leśniczych dla pracowników ZUL czy o posiadanie Instrukcji BHP?	RDLP w Zielonej Górze	–
		<i>Lasy Państwowe mogą się zabezpieczyć żądaniem od właściciela ZUL, że ten stosuje zasady BHP. Certyfikacja obejmuje całą gospodarkę leśną niezależnie od tego, przez kogo jest ona wykonywana. LP odpowiadają za jakość i sposób wykonywania pracy na swoim terenie. Pracownik przechodzi instruktaz w ramach szkolenia BHP, ale też – musi zapoznać się z instrukcją użytkowania maszyny. Informowanie o zagrożeniach i udzielanie instrukcji mieści się w ramach znajomości i stosowania przepisów BHP.</i>			
	4.6.11 A	Czy osoby wyznaczone do wykonywania prac leśnych otrzymują instrukcje i przechodzą szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy? Tak/Nie (czy istnieją stosowne zapisy w odpowiednich umowach, jednostka certyfikowana przedstawia informacje na ten temat)			
166			Doprecyzowanie zapisów wynikające z Kryterium 4.6.11 str. 23	RDLP w Zielonej Górze	+
	4.6.12.A	A. Czy w jednostce certyfikowanej respektowane jest prawo pracy?			+
167		... czy występują przypadki braku respektowania prawa pracy	Pytanie źle postawione	RDLP w Zielonej Górze	+
	4.6.12 B	Czy w jednostce certyfikowanej występują przypadki dyskryminacji w zatrudnieniu i rozwoju zawodowym?			
168			Indywidualna dyskryminacja jest trudna do sprawdzenia, zwłaszcza przy krótkiej wizycie audytora, lepiej zwracać uwagę na równość płac na porównywalnych stanowiskach, dostępie do szkoleń etc, zwłaszcza w podziale na płci	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
		<i>Treść poprawki wyczerpuje zapis o stosowaniu prawa pracy i przypadkach dyskryminacji</i>			

	4.6.13.	Gospodarka leśna powinna opierać się również na wynikach badań naukowych. Gospodarka leśna powinna przyczyniać się do rozwoju nauki i zbierania danych związanych ze zrównoważoną gospodarką leśną.			
169		Gospodarka leśna powinna opierać się na wynikach badań naukowych. Prowadzone badania naukowe i uzyskiwane w ich trakcie wyniki powinny umożliwiać podejmowanie działań zmierzających do wyeliminowania zjawisk negatywnie wpływających na gospodarkę leśną, a tym samym powinny przyczyniać się do jej rozwoju.	To nauka powinna służyć rozwojowi poszczególnych działów gospodarki leśnej, poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań	DGLP	-
		Tu nastąpiło odwrócenie – poprawka byłaby zasadna, gdyby certyfikacji podlegały jednostki naukowe.			
	4.7.1.	Gospodarka leśna musi być zgodna z przepisami prawa, w szczególności w zakresie: zasad prowadzenia gospodarki leśnej; ochrony przyrody i środowiska; gatunków chronionych i zagrożonych; własności, dzierżawy i prawa do użytkowania gruntów przez ludność lokalną; bezpieczeństwa i higieny pracy; opłacania należności i podatków. A. Czy jednostka certyfikowana przestrzega przepisów obowiązującego ją prawa krajowego i międzynarodowego? Tak/Nie (jednostka certyfikowana przedstawia na to dowody – orzeczenia sądowe ustalające winę po stronie jednostki certyfikowanej). B. Zmiany liczby stwierdzonych przypadków szkodnictwa leśnego w okresie ostatnich 5 lat.			
170			Niezręczne sformułowanie; winny ma udowodnić, że jest winny	RDLP w Zielonej Górze	+

171		Prowadzenie gospodarki leśnej musi być zgodna z przepisami prawa, w szczególności w zakresie: zasad prowadzenia gospodarki leśnej; ochrony przyrody i środowiska; własności, dzierżawy i prawa do użytkowania gruntów przez ludność lokalną; bezpieczeństwa i higieny pracy; opłacania należności i podatków.	Proponuje się wykreślić zaznaczony fragment- jego zakres pojęciowy mieści się w sformułowaniu: ochrona przyrody.	DGLP	+
	4.7.2 B	4.7.2. Gospodarka leśna powinna gwarantować właściwą ochronę lasu przed działaniami, takimi jak kradzieże drewna, kłusownictwo, nielegalna wycinka, nielegalne użytkowanie gruntu, podpalenia i inne działania niezgodne z prawem. A. Czy w jednostce certyfikowanej działa komórka zajmująca się prewencją, wykrywaniem i zwalczaniem wykroczeń i przestępstw w zakresie szkodnictwa leśnego? Tak/Nie. B. Zmiany liczby stwierdzonych przypadków szkodnictwa leśnego w okresie ostatnich 5 lat.			
172			Jak interpretować wzrost – zwiększoną wykrywalnością czy zaniedbaniami w zakresie ochrony?	Stowarzyszenie Kobiety Lasu	-
173	Załącznik 1.		To nie jest "interpretacja", tylko wykluczenie niektórych kryteriów w ich zastosowaniu do plantacji, przeczy to sensowi certyfikatu. Plantacje po prostu nie powinny podlegać temu certyfikatowi, jeśli chceć je mieć certyfikowane to należy stworzyć odrębny certyfikat "PEFC-Plantacje".	Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników	-
		<i>Tak zostało to zaprojektowane w normie ramowej PEFC i nie ma możliwości zmiany.</i>			

174	4.4.5.	<p>Czy w zapisie, który mówi, że do odnowień i zalesień należy wybierać gatunki rodzime nie należałoby sprecyzować, że rodzimość dotyczy obszaru naszego kraju? W innym przypadku będzie dochodzić do nieporozumień tego typu, że np. modrzew, w niektórych rejonach kraju będzie uznawany jako gatunek obcy, co jest absurdem. Podobnie zapis o ekotypach lokalnych, dostosowanych do warunków siedliskowych danego obszaru- powinien, moim zdaniem, zostać wykreślony, jak i podpunkt 4.4.5. A.</p>	<p>W przypadku drzew leśnych, które na większości obszarów były i tak sztucznie posadzone trudno mówić o ich dostosowaniu (w domyśle najlepszym). Zresztą coraz więcej badań (między innymi proveniencyjnych) wskazuje, że często wcale nie lokalne populacje są najlepiej przystosowane do danych warunków. Nie dotyczy to jednak gatunków występujących na skrajach zasięgów.</p>	<p>prof. dr hab. Andrzej Lewandowski, Instytut Dendrologii w Kórniku</p>	<p>+/-</p>
	<p><i>Propozycja dotarła do Biura PEFC Polska tuż przed spotkaniem grupy roboczej i nie została włączona do materiału roboczego (zestawienia uwag), Grupa robocza dokonała zmian w zasadzie 4.4.5 zgodnych z kierunkiem myślenia autora poprawki.</i></p>				